

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Jan Schöppel

Časopis Stadión v letech 1970 - 1993

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Jan Schöppel**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **LS 2010**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

SCHÖPPEL, Jan. *Časopis Stadión v letech 1970 - 1993*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 2010. 57 s. Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Anotace

Bakalářská práce *Časopis Stadión v letech 1970 – 1993* se zabývá sportovním týdeníkem Stadión v období let 1970 – 1993. Mapuje tehdejší politickou a kulturní situaci, strukturu mediálního trhu i postavení sportu v uvedeném období. Věnuje se druhé polovině existence časopisu, který vycházel již od roku 1953. Analyzuje a popisuje strukturu časopisu, jednotlivé rubriky, jejich změny i grafickou úpravu časopisu. Dále se zabývá obsazením redakce a ekonomickým postavením časopisu. Práce se také zabývá nakladatelstvím Olympia, které týdeník vydávalo. Popisuje jeho postavení mezi ostatními nakladatelstvími, zkoumá jeho vztah k ČSTV a zabývá se knižní produkcí i produkcí periodického tisku. V neposlední řadě práce zjišťuje kvantitu politicky motivovaných článků a jejich relevanci k obsahu časopisu. Práce se také snaží zjistit, jaký měl časopis vliv na své čtenáře. Všechny tyto poznatky se zasazuje do kontextu normalizačního období a počátku devadesátých let.

Annotation

Thesis *Stadión magazine in years 1970 – 1993* deals with the sport's magazine Stadión in years 1970 - 1993. It maps political and cultural situation, structure of media market and state of sports at this time period. The thesis focuses on second half of existence of the magazine which had been issued since 1953. It analyses and describes structure of the magazine and changes and graphical aspects of every single section of the magazine. The thesis also deals with editorial team of the magazine and its' economical situation. The thesis as well introduces Olympia Publishing house, the publisher of the Stadión magazine. It describes its' position between other publishing houses. It finds out the relation between ČSTV and publishing house. It also deals with production of books and production of periodic press of the publishing house.

In addition to that, this thesis finds out a quantity of political motivated articles and its' relevance to other content of the magazine. Thesis is also trying to find out an effect of the magazine to the readers. All of these findings are put in the context of normalization time period and the time period of the early nineties.

Klíčová slova

Stadión, sportovní tisk, časopisy, nakladatelství Olympia, normalizace, média, žurnalistika

Keywords

Stadión, Sport's Press, Magazines, Olympia Publishing House, Normalization, Media, Journalism

Prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně v celém jejím rozsahu, pouze na základě rad docenta Halady a uvedených pramenů a literatury.

Zároveň tímto souhlasím se zpřístupněním této práce veřejnosti pro studijní a vědecké účely.

V bibliografických citacích dokumentů jsem se řídil platnými normami ČSN ISO 690 Dokumentace Bibliografické citace: obsah, forma, struktura a ČSN ISO 690-2 Bibliografické citace. Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části.

Práce má rozsah 85 956 znaků (s mezerami), tj. 57 stran (bez příloh).

V Praze
18. května 2010

Jan Schöppel

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval docentu Haladovi za jeho cenné rady, dále také vstřícnému personálu v Národním archivu i své rodině za její všeobecnou podporu.

Obsah

OBSAH	11
ÚVOD.....	12
1. POČÁTKY ČASOPISU STADIÓN.....	14
2. ZMAPOVÁNÍ DOBOVÉ SITUACE V OBDOBÍ NORMALIZACE A POČÁTKŮ DEVADESÁTÝCH LET	15
2.1 POLITICKÁ SITUACE.....	15
2.2 KULTURA A SPORT	18
2.3 STRUKTURA MEDIÁLNÍHO TRHU	20
3. NAKLADATELSTVÍ OLYMPIA	22
3.1 ČSTV A JEHO VZTAH K OLYMPII.....	22
3.2 EDICE A PERIODIKA	23
3.3 DISTRIBUCE.....	27
3.4 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	27
3.5 POSTAVENÍ NA MEDIÁLNÍM TRHU.....	28
3.6 DEVADESÁTÁ LÉTA A TRANSFORMACE.....	28
4. ČASOPIS STADIÓN	30
4.1 O ČASOPISU STADIÓN OBECNĚ – VÝVOJ ČASOPISU	30
4.2 REDAKCE	34
4.3 GRAFICKÁ ÚPRAVA	36
4.4 OBSAH ČASOPISU – RUBRIKY	39
4.4.1 <i>Giganti světového sportu</i>	40
4.4.2 <i>Se lvíčkem na prsou</i>	40
4.4.3 <i>Glosy ohlasy citace</i>	41
4.4.4 <i>Slova k dnešku</i>	41
4.4.5 <i>Odras doby</i>	42
4.4.6 <i>Poradna PZ</i>	42
4.4.7 <i>Expedice Stadiónu</i>	42
4.4.8 <i>Magazín Stadiónu</i>	42
4.4.9 <i>Galerie Stadiónu, Stadión čtenářům do alba, Představujeme, 5+1 otázka</i>	43
4.4.10 <i>Došlo na naši adresu</i>	43
4.5 POLITICKY MOTIVOVANÝ OBSAH.....	44
4.6 VLIV ČASOPISU NA SVÉ ČTENÁŘE	47
4.7 EKONOMICKÁ SITUACE ČASOPISU	48
ZÁVĚR	52
SUMMARY	54
PRAMENY A LITERATURA.....	55
ARCHIVNÍ PRAMENY	57
<i>Národní archiv</i>	57
<i>Státní ústřední archiv v Praze</i>	57
SEZNAM PŘÍLOH.....	58
PŘÍLOHY	59

Úvod

Téma své bakalářské práce *Časopis Stadión v letech 1970 - 1993* jsem si vybral na základě svého vřelého vztahu ke sportu a sportovní žurnalistice vůbec. Jsem vrcholový sportovec a sportovní žurnalistiku sleduji již od dětství. Býval jsem také pravidelným čtenářem měsíčníku *Stadion & Champions LIFE*, nástupce časopisu *Stadión*. Přirozeně jsem se tak začal zajímat o historii tohoto časopisu, o kterém jsem z doslechu věděl, že byl svého času fenoménem a podpultovým zbožím a vyrůstalo s ním několik generací sportovců a sportovních fanoušků. Zajímalo mne také, jak se na jeho obsahu promítla politická situace a jestli se v časopise vyskytovaly nějaké propagandistické články, které se sportem nijak nesouvisí.

Během hloubání v mnoha číslech tohoto časopisu jsem si vytvořil dobrou představu o tom, jak žurnalistika v této době vypadala. Bylo velice zajímavé sledovat reportáže o mladých neznámých sportovcích, ze kterých se o několik ročníků časopisu později staly hvězdy světového formátu. Stejně tak zajímavé bylo sledovat pochvalné reportáže o sportovcích, o kterých byla popsána plná čísla a o několik let později se o nich v časopise neobjevila ani zmínka, čistě z důvodu jejich emigrace a zákazu psaní o nich. Stejně tak zajímavé bylo sledovat rozhovory s mladými sportovci, z nichž jsou dnes funkcionáři sportovních svazů. Podobných zážitků se mi během mého zkoumání dostávalo nespočet.

Při práci jsem se potýkal s nedostatkem literatury k tématu. O časopisu *Stadión* nevyšla žádná publikace a internet se v tomto ohledu také neukázal jako vhodný pomocník. Vycházet jsem mohl pouze z diplomové práce Jany Martínkové¹ o sportovním tisku v nakladatelství Olympia a z diplomové práce Ivy Vaňouskové² o nakladatelství Olympia. Stěžejním se tak pro mou práci staly přímo jednotlivé ročníky časopisu, v nichž jsem hledal důležité informace, a především Národní archiv v Praze. Tam jsem ve fondech ČÚTI a FÚTI našel spoustu k časopisu relevantních materiálů. Ucelený materiál jsem získal také z nezpracovaného fondu Ministerstva školství a kultury ČSR. Materiál v archivech ale není kompletní. Jeho velká část se v průběhu let

¹ MARTINKOVÁ, Jana. Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávány nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc.

² VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

poztrácela nebo se v opojení z nové politické situace zlikvidovala, přesto však Národní archiv poskytuje dostatečné množství informací k získání základního obrazu časopisu. V jiných archivech jsem však vyšel zcela naprázdno. Archiv ČSTV žádné informace o Stadiónu neobsahuje, podobně tak nakladatelství Olympia, ve kterém mi bylo sděleno, že žádný archiv nakladatelství neexistuje. V kapitole o redakci Stadiónu jsem musel kvůli neexistenci pramenů ani literatury o redaktorech vycházet z údajů z tiráže v jednotlivých číslech časopisu a z údajů, které na sebe redakce sama v časopise prozradila. Pokusil jsem se také kontaktovat osobně jednotlivé členy redakce, bohužel až na pana Macha se mi to nepodařilo.

Tato práce si klade za cíl popsat strukturu časopisu, jednotlivé rubriky, jejich změny, grafickou úpravu časopisu, obsazení redakce a ekonomické postavení časopisu. Cílem práce je také zjistit, zdali se v časopise objevovaly nebo neobjevovaly politicky motivované články, a jaké měly postavení v jeho struktuře. Tato práce se bude věnovat pouze druhé polovině existence časopisu, který vycházel od roku 1953 do roku 1993, tedy obdobím od roku 1970 až do zániku časopisu v jeho původní podobě v roce 1993.

Jednotlivá vydání časopisu v tomto podrobím historické analýze, zaměřím se na obsah jednotlivých rubrik, jejich změny a celkové změny časopisu s ohledem na dobu vydání, především se zaměřením na politicky motivovaný obsah. Dále budu zpracovávat sekundární literaturu o časopise, nakladatelství a o celé socio-kulturně-politické situaci v daném období. V neposlední řadě budu také zpracovávat archivní data.

Oproti teším jsem byl nucen provést několik změn. V první řadě je to samotný název práce, kde jsem zaměnil sledované období z let 1970 – 1991 na léta 1970 – 1993. Chyba se stala pomýlením v tezích, kdy jsem mylně považoval rok 1991 za poslední rok Stadiónu, přičemž v roce 1991 došlo pouze ke změně tiskárny a celkové změně designu časopisu. Posledním rokem, kdy vychází časopis ve své původní podobě je rok 1993. Dále jsem oproti teším přidal kapitolu *Počátky časopisu Stadión* v dobré víře, že je třeba objasnit původ časopisu. Dále jsem vypustil podkapitolu *Celospolečenské nálady*, protože vše podstatné o normalizaci jsem popsal v podkapitole *Politická situace* a další zabývání se normalizací by vzhledem k hlavnímu zaměření práce nebylo relevantní. Ze stejného důvodu, tedy relevantnosti, jsem upravil podkapitolu *Kulturní situace* na *Kultura a sport*. Oproti teším přibyla také kapitola *O časopisu Stadión obecně – vývoj časopisu*, která charakterizuje časopis a popisuje jeho vývoj.

1. Počátky časopisu Stadión

Časopis Stadión se na trhu poprvé objevil v roce 1953. V době, kdy se po Stalinově smrti naplno projevuje v SSSR ekonomická nestabilita, jež vede ke společenské krizi i v ČSR. V důsledku krize přichází nápad k oživení trhu periodických tiskovin, vznikají tak nové tematické časopisy a deníky. Mezi nimi i deník *Československý sport* a právě časopis *Stadión*. Ten se vyvinul ze sportovního časopisu *Ruch*³ vydávaného Státním výborem pro tělesnou výchovu a sport již od roku 1945. „Začátkem 50. let postupně vznikaly odborné měsíčníky pro jednotlivé sporty, mezi nimi *Kopaná*, později rozšířená o lední hokej. Zpravodajská stránka těchto periodik byla spíš omezená ve prospěch článků metodického a instruktážního charakteru. Sportovní noviny deníkového formátu s převážně informačním zaměřením se poprvé objevily v roce 1953 pod názvem *Československý sport* a na Slovensku *Československý šport*. Obdobou českého *Stadionu* byl na Slovensku *Štart*.“⁴

Stadión si mezi čtenáři rychle získal oblibu, především díky své vysoké informační hodnotě. Přinášel zajímavé informace ze světa sportu, a to i zahraničního. Na rozdíl od většiny dobových tiskovin obsahoval velké množství fotografií. Nechyběly v něm ani zajímavé reportáže. Členem jeho redakce byl od roku 1956 do února 1957 i spisovatel Ota Pavel, který pro časopis psal fejetony ze sportovního prostředí. Stadión si získával čtenáře i tím, že na rozdíl od ostatních periodik informoval i o zahraničním sportu. V neposlední řadě byl jeho úspěch také dán centrálně řízenou žurnalistikou, díky níž neměl Stadión na poli sportovního tisku velkou konkurenci. V poválečných letech totiž klesl počet titulů v kategorii *Tělesná výchova, sport, turistika* na 14 v roce 1946 oproti 115 v roce 1940,⁵ a tento počet se až do druhé poloviny šedesátých let moc neměnil.

³ JEŘÁBEK, Luboš. *Český a československý fotbal: lexikon osobností a klubů: [1906-2006]*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2007. Dostupné z: <http://books.google.cz/books?id=4ErKtwjzyv8C&printsec=frontcover#v=onepage&q=Stadion&f=false>

⁴ Tamtéž.

⁵ ZIERIS, Karel F. *Nové základy českého periodického tisku*. Praha: Orbis, 1947, s. 30.

2. Zmapování dobové situace v období normalizace a počátků devadesátých let

2.1 Politická situace

Přelom šedesátých a sedmdesátých let je počátkem znovuoobnovení systému, jenž se téměř dvacet let projevoval svou neživotaschopností. Sedmdesátá léta jsou obdobím utužování komunistického režimu, který v Československu vydržel takřka beze změn až do roku 1989. „*Pojem normalizace zavedli komunisté, ale vztahovali jej především na počátky tohoto období... Historici po roce 1989 termín převzali a používají jej obvykle pro celou etapu až do roku 1989...*“⁶ Vývoj celého dvacetiletí je téměř totožný s prvními dvaceti lety komunismu.⁷ Nejprve je nastolen tvrdý režim, doprovázený všeobecnými čistkami a zatýkáním. Poté přichází jeho krize a na konci se skomírající systém hroutí. Po celou dobu jeho existence ho však doprovází liberalizační sklony, které přímo protirečí jeho podstatě.

Po invazi vojsk varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1969 končí krátké období uvolnění poměrů a relativní svobody v komunistickém režimu, zvané Pražské jaro. K moci se postupně dostává konzervativní křídlo KSČ v čele s politiky Gustávem Husákem, Aloisem Indrou, Vasilem Biřákem a Lubomírem Štrougalem. Tito politici později vydrželi na svých postech téměř celá sedmdesátá a osmdesátá léta. Tím, že byl 17. dubna 1969 Alexander Dubček nahrazen v čele strany Gustávem Husákem, se definitivně dokončil proces proměny strany k sovětské libosti. Jedním z prvních úkolů nového vedení bylo vypořádání se s opozicí. V letech 1970 – 1971 tak probíhaly v komunistické straně, společenských organizacích i některých zaměstnáních čistky. V KSČ čistky proběhly pomocí výměny stranických legitimací a v jejich důsledku opustilo komunistickou stranu téměř půl milionu občanů. Mezi důležité „*posrpnové*“ události patří také federalizace Československa. V lednu 1969 bylo vyhověno slovenskému tlaku a unitární Československá socialistická republika se proměnila na

⁶ OTÁHAL, Milan. *Normalizace 1969-1989 – Příspěvek ke stavu bádání*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2002, s. 6.

⁷ TŮMA, Oldřich. *XXI. Druhá stabilizace komunistického režimu a cesta k pádu*. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008, s. 443.

federaci dvou rovnoprávných národních států České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky.

Základním dokumentem pro celé období normalizace se stalo *Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. Sjezdu KSČ*, které bylo po svém schválení (11. prosince 1970) masově šířeno. Tento dokument reflektoval události Pražského jara a až do konce roku 1969 a stal se závaznou normou pro jejich budoucí interpretaci. Výsledkem *Poučení* byla co nejužší spolupráce s Moskvou a poslušné následování všech jejích kroků. Bylo nutno nepřipustit jakékoliv vnitrostranické spory, udržovat jednotu strany, mít stálý dohled nad masovými organizacemi, kulturou i ekonomikou, neponechávat žádný prostor ke vzniku nezávislých hnutí a organizací, nepřipustit žádné reformy, co nejvíce omezit styk se zahraničím a udržovat status quo. Naproti tomu měla KSČ zajistit aspoň mírný růst životní úrovně a sociálního pohodlí, především pro dělnickou třídu.⁸ Těchto zásad a úkolů se KSČ snažila držet prakticky až do konce osmdesátých let. Realita byla ale poněkud odlišná a opravdu tvrdý režim v Československu panoval jen v několika prvních letech normalizace.

V roce 1975 se zformovalo první organizované opoziční hnutí *Charta 77* s hlavními postavami Václavem Havlem, Janem Patočkou a Jiřím Hájkem. Tato petice otevřeně kriticky hodnotila dodržování lidských práv v Československu, k čemuž se vláda zavázala podepsáním *Závěrečného aktu* na mezinárodní konferenci v Helsinkách v létě 1975, a vyzývala režim k dialogu. Díky činnosti *Charty 77* se koncem sedmdesátých let objevil prostor pro nezávislou kulturní tvorbu. V prostředí *Charty 77* vznikl v roce 1978 *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných*, který se také angažoval v opoziční činnosti. Síla politického režimu během osmdesátých let postupně slábla. Tím spíše při jeho konfrontaci se změnami mezinárodní politické situace, vážnou krizí komunistického režimu v Polsku a později s Gorbačovovými reformami v samotném Sovětském svazu. Zároveň musel režim čelit stoupajícímu vlivu domácí opozice i dalším domácím problémům, chatrné ekonomice, rapidně se zhoršujícímu stavu životního prostředí i sílící nespokojeností obyvatel.

⁸ *Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ*, Praha, SPN 1972.

Tato nespokojenost vedla od roku 1988 k demonstracím, které sice zprvu nebyly velké, ale zato se často opakovaly. První velkou demonstrací byla demonstrace ke dvacátému výročí srpnové intervence 21.8. 1988. Situace se v druhé polovině roku 1988 a po celý rok 1989 rychle měnila a pouličních demonstrací přibývalo, většinou byly organizovány *Chartou 77*. Rozhodující demonstrace přišla 17. listopadu 1989, kdy studenti pražských vysokých škol vyšli do ulic, aby vzpomněly na nacistické represe vůči studentům v roce 1939. Pochod se změnil v dosud největší protirežimní demonstraci, která však byla velmi brutálně rozehnána.⁹ Brutalita policejního zákroku na studenty vyvolala ve společnosti obrovskou vlnu pobouření a v dalších dnech následovaly další masivní demonstrace, které vyvrcholily generální stávkou 27. listopadu, a nakonec vedly k pádu komunistického režimu.

19. listopadu vzniklo v Činoherním klubu v Praze politické hnutí *Občanské fórum (OF)*, jehož vůdčí osobností se stal disident Václav Havel. V Bratislavě ve stejné době vzniklo obdobné hnutí *Veřejnost proti násilí (VPN)*. Tato hnutí byla přizvána k jednáním s KSČ, která počínaje 26. listopadem, pod tíhou událostí, komunistická moc uspořádala. Výsledky jednání nakonec vedly k ustanovení dočasné vlády, ve které OF získalo několik důležitých ministerstev. 10. prosince abdikoval Gustáv Husák z postu prezidenta republiky a na jeho místo byl později 29. prosince zvolen Václav Havel. Tzv. sametová revoluce proběhla v rámci ústavy a komunisté si ještě do voleb v červnu 1990 ponechávali některé strategické posty. Volební vítězství Občanské fóra v Česku a Veřejnosti proti násilí na Slovensku znamenalo oficiální konec komunistického režimu.

Po pádu komunismu mohlo svobodné Československo po 40-ti letech opět navázat diplomatické styky s okolním světem. Navázalo velmi dobré vztahy se Spojenými státy Americkými, obnovilo i v minulosti velmi komplikované vztahy s Německem, či se sbližovalo se Severoatlantickou aliancí a vstoupilo do několika dalších mezinárodních organizací. Důležitým úkolem byla transformace z centrálně řízeného hospodářství na tržní hospodářství, která proběhla ve třech etapách: restituce, tzv. „malá privatizace“ a „velká privatizace“. Restituce spočívaly v navrácení

⁹ TŮMA, Oldřich. *XXI. Druhá stabilizace komunistického režimu a cesta k pádu*. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008, s. 453.

znárodněného movitého i nemovitého majetku jeho původním vlastníkům nebo jejich potomkům. V „malé privatizaci“ se prostřednictvím veřejných aukcí rozprodávaly obchody, restaurace a další malé podniky. Nejproblematictější byla „velká privatizace“. Každý dospělý Čech nebo Slovák si mohl zakoupit investiční kupony a ty poté investovat podle svého uvážení do jakéhokoliv velkého podniku zařazeného do privatizace. Úspěchy této privatizace jsou sporné. „*Kuponová privatizace probíhala bez promyšleného právního zabezpečení a v následujících letech vedla k četným podvodům a krádežím, pro něž se vžil světově proslulý neologismus ‚tunelování‘.*“¹⁰

V devadesátých letech začaly vyplouvat na povrch spory mezi Čechy a Slováky, které se kumulovaly během totality. Narůstající neshody mezi oběma národy nakonec vedly k rozdělení Československa na dva suverénní státy. 1. ledna 1993 tak vznikla Česká republika a Slovenská republika.

2.2 Kultura a sport

Bariéry, které začal komunistický režim počátkem sedmdesátých let stavět, byly pro kulturní situaci v Československu katastrofou. Bohužel se tak stalo právě v době, která znamenala pro československou uměleckou tvorbu zlatá léta. Československé filmy se v šedesátých letech těšily celosvětovému věhlasu. Sbíraly ocenění na filmových festivalech, dokonce získaly i dva Oscary. Československo reprezentovali skvělí režiséři jako Miloš Forman, Ivan Passer, Vojtěch Jasný, Jiří Menzel či Věra Chytilová. Film však nebyl jediným vývozním artiklem šedesátých let. Podobná situace panovala i v literatuře. K elitě patřili spisovatelé Milan Kundera, Ludvík Vaculík, Josef Škvorecký, Ivan Klíma, Ota Pavel, Bohumil Hrabal, a Pavel Kohout nebo básníci Jaroslav Seifert, Jan Skácel, Antonín Brousek a další. Světově proslulým byl i dramatik Václav Havel. Všem těmto volnomyšlenkářským kulturním aktivitám měl přijít po nástupu normalizace utrum.

Husákův režim se snažil o co největší kontrolu vědy, kultury a umění. Dělal to velice důkladným způsobem. Nepohodlné tvůrce zbavil zaměstnání, zamezil jejich

¹⁰ SUK, Jiří. Návrat Československa k demokracii. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008, s. 469.

kontaktu s veřejností, zakázal prodej jejich děl, odstraňoval jejich díla z knihoven a nepohodlné filmy mířily rovnou do trezorů. Mnoho umělců bylo nuceno emigrovat, ti co zůstali, byli většinou umlčeni a odkázáni na samizdat, nebo se museli podřídit režimu, a po veřejném pokání jim bylo umožněno určitou formou dál působit, byť s nutností autocenzurních zásahů do vlastních děl (Hrabal, Menzel, Chytilová). „*Ve výjimečných případech si režim nemohl dovolit některé umělce úplně ignorovat s ohledem na mezinárodní veřejnost, např. Jaroslava Seiferta, který obdržel v roce 1984 Nobelovu cenu za literaturu.*“¹¹

Všeobecně nebylo období normalizace pro kulturní rozvoj příznivé. Umělecká díla, která vycházela, byla víceméně poplatná režimu a z velké části sloužila k budování socialismu. Jejich umělecká hodnota ale byla minimální. K oživení kulturní situace došlo až pádem komunismu a návratem některých umělců z emigrace.

Diametrálně odlišná byla situace ve sportu. Ten díky vysokým státním dotacím ČSTV a všeobecné podpory tělovýchovy slavil v období normalizace velké úspěchy. Naopak počátkem devadesátých let přišla jeho mírná krize. Sport byl v období normalizace centrálně organizován a důraz byl kladen především na tělovýchovu. „*...oblast tělesné kultury se pokládá za důležitý a nezbytný faktor výchovy a formování způsobu myšlení a charakteru především mladých lidí, tj. nové nastupující generace. Proto je také oblast tělesné výchovy a sportu důležitým činitelem socialistického životního stylu, ovlivňuje harmonický vývoj a obnovu fyzických sil a psychické stránky člověka před a po pracovním procesu, jakož i předpokladem pro účinnou obranu vlasti. Z těchto důvodů jsou tělovýchova a sport podporovány nejvyššími stranickými, vládními a společenskými orgány a organizacemi. ...tělovýchova a sport se chápou jako důležitý celospolečenský úkol, a nikoli pouze resortního a zájmového zaměření, jako důležití činitelé při budování socialistické společnosti s důrazem na spolupráci a součinnost všech rozhodujících orgánů, organizací a institucí.*“¹²

¹¹ TŮMA, Oldřich. XXI. *Druhá stabilizace komunistického režimu a cesta k pádu*. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008, s. 446.

¹² *Národní archiv*. Fond ČŮTI. Zhodnocení obsahové úrovně sportovních deníků leden - únor 1973.

Již od roku 1955 se každých pět let pořádaly masové slavnosti socialistické tělovýchovy – spartakiády. Ty navazovaly na tradici sokolských sletů. Spartakiády dbaly na masovost a kromě oslavy zdravého těla byly hlavně oslavou socialismu. Především v normalizačních letech dosáhly spartakiády masové účasti. Spartakiáda v roce 1970 byla zrušena z důvodů obav režimu před možnou vzpourou obyvatel proti režimu, následující spartakiády už ale proběhly v pořádku. Provázely je dlouhodobé přípravy, které trvaly dva roky a podíleli se na nich členové a funkcionáři ČSTV, SSM, ROH, Svazu pro spolupráci s armádou i ostatních organizací sdružených v Národní frontě, Československá lidová armáda, žáci, studenti a učitelé škol a učilišť, národní výbory, celá oblast kultury a další resorty a instituce.¹³

Z úspěchů československých sportovců je třeba zmínit zlato z Mistrovství Evropy ve fotbale z Bělehradu 1976 a bronz z Itálie 1980. Československý hokej byl také velmi úspěšný, v období mezi lety 1970 a 1993 dokázali hokejisté vybojovat na ZOH dvě stříbrné a dvě bronzové medaile. Bilance ze světových šampionátů je ještě lichotivější, čítá 4 zlaté, 7 stříbrných a 7 bronzových medailí. Skvěle si vedl i tenis, který vyprodukoval několik světových tenistů, Ivana Lendl, Martinu Navrátilovou, Jana Kodeše, Hanu Mandlíkovou, Helenu Sukovou či Janu Novotnou. Mezi velké tenisové úspěchy se řadí také vítězství v Davis Cupu v roce 1980. Úspěšná byla i atletika s hlavní hvězdou Jarmilou Kratochvílovou a mnoho dalších sportů.

2.3 Struktura mediálního trhu

Po uvolnění v roce 1968 se média v období normalizace vrátila pod tvrdý dohled státu. „*Masová média byla označena jako významný činitel Pražského jara, jehož se zmocnily pravicové síly a zmanipulovaly obyvatelstvo k masové podpoře kontrarevoluce. A jako takové je bylo třeba více kontrolovat a do budoucna omezit jejich svobodu, aby se podobná situace již neopakovala.*“¹⁴ V souladu s Moskevským protokolem, který byli po srpnové intervenci českoslovenští vládní představitelé nuceni podepsat, získala strana média pod kontrolu, a již v srpnu 1968 byla opět zavedena

¹³ Kolektiv autorů. *Československá spartakiáda 1985*. Praha: Olympia. Bratislava: Šport. 1985.

¹⁴ KALOUSKOVÁ, Adéla. Postavení týdeníku Mladý svět v Československu v 70. a 80. letech. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2009. 90 s. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

cenzura. Dále byl 30. srpna 1968 zřízen Úřad pro tisk a informace (ÚTI), který měl činnost médií kontrolovat a usměrňovat. O rok později spolu s federalizací ČSSR vznikly nové cenzurní úřady, a to Federální výbor pro tisk a informace, Český úřad pro tisk a informace (ČÚTI) a Slovenský úřad pre tlač a informácie (SÚTI).¹⁵ Stejně jako v poválečném období se velice účinným regulátorem stal papír, jehož přiděly mohla KSČ regulovat a usměrňovat tisk podle ideové korektnosti daného titulu.

V osmdesátých letech byl poté zákonem č. 180/1980 Sb. s účinností od 1.1. 1981 zřízen Federální úřad pro tisk a informace (FÚTI), na který byla převedena řada kompetencí spadajících dosud pod ČÚTI a SÚTI, jako např. registrace periodického tisku celospolečenského významu. FÚTI byl přímo řízen oddělením masových sdělovacích prostředků ÚV KSČ.¹⁶ FÚTI se skládal ze čtyř odborů:

- I. odbor informační politiky
- II. odbor hodnocení a analýz
- III. odbor správy tisku a jiných informačních prostředků
- IV. odbor analýz buržoazní propagandy

Periodický tisk byl v normalizačním období rozdělen do patnácti tematických skupin, jež byly dále rozděleny do různého počtu kategorií.¹⁷ Ve struktuře periodického tisku nebylo žádné bulvární ani nezávislé periodikum, jejichž vydávání bylo zakázáno. Časopis *Stadión* patřil spolu s ostatními sportovními tituly do tematické skupiny č. 14 – Tělovýchova a sport.¹⁸

Na trhu se sportovními tituly mělo v České socialistické republice monopolní postavení nakladatelství Olympia, které vydávalo tituly *Československý sport*, *Stadión*, *Gól*, *Tělovýchovný pracovník*, *Atletika*, *Cyklistika*, *Československý šach*, *Lyžařství*, *Sportovní moderní gymnastika*, *Teorie a praxe tělesné výchovy*, *Turista na cestu*, *Vodní sporty* a *Základní a rekreační tělesná výchova*. (Více v kapitole „Nakladatelství

¹⁵ KALOUSKOVÁ, Adéla. Postavení týdeníku *Mladý svět* v Československu v 70. a 80. letech. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2009. 90 s. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

¹⁶ ROHLÍKOVÁ, Slavěna. Strana, stát a masmédiá. In: *Manipulátoři*. Praha: FSV UK, 1992, s. 62.

¹⁷ JANOVSKEÝ, Michal. *Časopis Signál v letech 1965 – 1974*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc.

¹⁸ Tamtéž.

Olympia“.). Na Slovensku mělo obdobné postavení nakladatelství Šport, které vydávalo deník *Šport* a časopisy *Štart*, *Jazdectvo*, *Tip*, *Trenér* a *Krásy Slovenska*. V největším nákladu 185 000 výtisků vycházel deník *Československý sport*, následovaný časopisem *Stadión* v nákladu 164 000 výtisků.¹⁹

3. Nakladatelství Olympia

Nakladatelství Olympia vzniklo v březnu 1954, tehdy ještě pod názvem Státní tělovýchovné nakladatelství (STN). To se roku 1957 stalo účelovým zařízením Československého svazu tělesné výchovy a působilo jako Sportovní a turistické nakladatelství. Název Olympia získalo nakladatelství až od roku 1967. Olympia sídlila dlouhá léta v Klimentské ulici v Praze 1. Dnes má však adresu ve Vaníčkově ulici v Praze 6, na Strahově.²⁰ Počátkem sedmdesátých vedl nakladatelství Ludvík Uhlíř. Dlouholetým ředitelem byl Ing. Karel Zelníček. V současné době je generálním ředitelem Olympie a.s. PaedDr. Ladislav Malý.

3.1 ČSTV a jeho vztah k Olympii

Na základě zákona o organizaci tělesné výchovy, přijatého v prosinci 1956, vzniká nová organizace, sjednocující československou tělovýchovu, Československý svaz tělesné výchovy, jehož ustavující sjezd se sešel 3. a 4. března 1957.²¹ ČSTV zajišťoval jednotlivé sportovní a tělovýchovné svazy a společně se Svazarmem se staral o rozvoj tělovýchovy, sportu a sportovně-branné činnosti v socialistickém Československu a stal se významnou složkou Národní fronty.²²

Ústřední výbor ČSTV a Český ústřední výbor ČSTV byly vydavatelem několika periodických tiskovin (včetně časopisu *Stadión*), které vycházely v nakladatelství Olympia v Praze. To bylo účelovým nakladatelstvím právě Československého svazu tělesné výchovy. Na Slovensku bylo jeho obdobou nakladatelství Šport, které využíval

¹⁹ *Národní archiv*. Fond FÚTI.

²⁰ HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949 – 2006*. Praha: Libri, 2007, s. 246.

²¹ DUŠEK, Rudolf. *Sport v Československu*. Praha: Olympia, 1983, s. 22.

²² Tamtéž.

Slovenský svaz tělesné výchovy. Předsednictva obou výborů ČSTV se pravidelně scházela a zabývala se tiskem. „*Jednak schvalovalo předsednictvo návrhy tematických plánů sportovního tisku (ČÚV ČSTV u časopisů Gól a Stadión, pod jehož křídla patřil, ÚV ČSTV potom schvaloval ostatní sportovní tituly Olympie). Komise též projednávaly návrhy edičních plánů nakladatelství Olympia a hodnotily knižní i periodickou produkci za uplynulý rok.*“²³ Vztah ČSTV a Olympie byl přesněji vymezen v dohodě mezi ČÚV ČSTV a Ministerstvem kultury z roku 1985. Oba se mají vzájemně informovat, konzultovat své záměry a spolupracovat při: „*1) plánování rozvoje kulturně výchovné činnosti v oblastech mimoškolské výchovy a vzdělávání pracujících a mládeže, zájmové umělecké činnosti, rekreace, společenské zábavy a při rozvoji tělesné výchovy, sportu a turistiky. 2) plánování a realizaci publikační činnosti ČÚV ČSTV prostřednictvím nakladatelství Olympia s cílem rozšiřovat a zkvalitňovat především literaturu propagující masové formy tělesné výchovy, sportu a turistiky, encyklopedickou literaturu, apod.*“²⁴

3.2 Edice a periodika

Od začátku své existence bylo nakladatelství zaměřeno převážně na sportovní literaturu. Své edice měla ale také literatura odborná, obrazové publikace, encyklopedie, turistické průvodce. Kromě knižní produkce vycházel v Olympii i tisk periodický, oborové sportovní magazíny či deník Československý sport. Samo nakladatelství se ke svým počátkům vyjadřuje na oficiálním webu takto: „*...během krátké doby se stalo (nakladatelství Olympia – pozn. aut.) pracovištěm s vysokou profesionální úrovní. Převážnou část produkce tehdy zaujímal odborná či populárně naučná literatura z nejrůznějších sportovních odvětví a turistiky a tělovýchovně specializovaný periodický tisk. Profil nakladatelství se v průběhu let rozšiřoval, k podstatným změnám došlo zejména koncem šedesátých let. Přibyla především beletrie a knihy pro děti a mládež.*“²⁵ Mezi dobové edice patřily: *Města ČSR, Spartakus, Sport, Sport a zdraví, Sport*

²³ MARTINKOVÁ, Jana. Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávány nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc. s. 61.

²⁴ *Zpravodaj ÚV ČSTV*, 3/86, Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem kultury ČSSR a Českým ústředním výborem ČSTV z 19. prosince 1985

²⁵ *O nakladatelství* [online]. [cit. 2010-5-1]. Dostupné z: <<http://www.iolympia.cz/olympia.php?osCsid=dksnwzampg>>

*pro každého, Sportovní abeceda, Cvičte s námi, Pravidla sportů, Pragensia, Průvodce po cizích zemích, Průvodce po památkách, Turistický průvodce po ČSSR, Turistické příručky, Turistické zajímavosti a další.*²⁶

Pevná ediční skladba nakladatelství se brzy stala pro mnoho čtenářů známou a Olympia, která byla jako účelové nakladatelství ČSTV v podmínkách direktivní gesce (Pověření k úkolu být výhradním vydavatelem určité tematiky) v podstatě jediným producentem sportovní literatury na našem území, se jejím prostřednictvím snažila podporovat aktivní život obyvatelstva.²⁷ Další oživení ediční skladby přišlo kolem poloviny osmdesátých let, kdy vzniklo několik nových, později velmi úspěšných edic, mezi nimi i edice *Stadión* (1982), *Olymp* (1986), *Sport v obrazech* (1986) nebo *ABC sportů* (1986). V osmdesátých letech se počet edic vydávaných nakladatelstvím Olympia ustálil na čísle 30. Ty byly dále rozděleny do čtyř tematických skupin:

- 1) **Odborná literatura** (edice *Spartakus, Naučná literatura, Sport, Sport a zdraví, Kondice, ABC sportu, Základní a rekreační tělesné výchovy, Knihovnička šachisty, Malá encyklopedie sportů, Pravidla sportů a technicko-organizační příručky, Učební texty, Ostatní tělovýchovná literatura, Turistické příručky, Turistický průvodce po ČSSR, A-Z na cesty, Pragensia, Průvodce Olympia, Cizojazyčné průvodce*)
- 2) **Obrazové publikace** (edice *Obrazové publikace, Edice malých suvenýrů, Rodné kraje, Obzory, Sport v obrazech*)
- 3) **Sportovní publicistika a beletrie** (edice *Olymp, Stadión, Sportovní beletrie a cestopisy, Poezie*)
- 4) **Literatura pro děti a mládež** (pro nejmenší čtenáře, pro věkově starší čtenáře)

Podle velikosti podílu jednotlivých tematických skupin v celkové knižní produkci zaujímaly největší část, 68 % produkce, publikace odborné literatury, z nichž nejžádanější byly edice *Sport a zdraví* a *Kondice*. Druhé místo v pomyslném koláči zaujímá sportovní publicistika a beletrie se čtrnáctiprocentním podílem na celkové

²⁶ HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949 – 2006*. Praha: Libri, 2007, s.246.

²⁷ VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. s. 22.

produkcí.²⁸ Nejžádanější zde byly edice *Olymp* a edice *Stadión*. V té vycházely knihy o výrazných osobnostech světového (např. *Giganti světového sportu*, 1982) i československého sportu (např. *Čekání*, 1985 – o Jarmile Kratochvílové).

Vedle knižní produkce vycházel v nakladatelství i periodický tisk vydávaný ČSTV.

Československý sport (1953-1992) – Deník ÚV ČSTV, vycházel v průměrném nákladu 185 tisíc výtisků (1979)²⁹. Jeho úkolem bylo pohotově informovat o všem dění v tělovýchově a sportu. Dále měl přispívat k cílevědomému rozvoji socialistické tělovýchovy, spolupůsobit k rozvíjení socialistického a internacionálního vědomí členů ČSTV a pomáhat v organizování všech velkých masových akcí tělovýchovy.³⁰ Od roku 1993 vydává Ringier ČR jeho nástupce, deník *Sport*.

Stadión (1953-1993) – Obrazový časopis vydávaný ČÚV ČSTV. Vycházel jednou týdně a jeho byl 162 tisíc výtisků (1979). Hlavním úkolem byla popularizace tělesné výchovy v naší společnosti. Jeho posláním bylo zaujmout a přitom vychovávat čtenáře k aktivnímu osobnímu projevu a spoluúčasti v dané společenské oblasti.³¹ Časopis obsahoval mnoho reportáží, kvalitních fotografií, rozhovory či sportovní povídky.

Gól (1968 – současnost) – Fotbalový a hokejový týdeník ČÚV ČSTV, vycházel v nákladu 53 500 výtisků (1979). Obsahoval nejnovější informace ze světa fotbalu a hokeje, výsledkový servis, reportáže, profily a rozhovory. Od čísla 26/2003 je vydáván APS Agency.

Tělovýchovný pracovník (1957 – 1992) – Periodikum ÚV ČSTV. Vycházel nejprve nepravidelně, později jako čtrnáctideník, od roku 1993 jako měsíčník

²⁸ VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. s. 18.

²⁹ *Národní archiv*. Fond ČÚTI. Rozbor struktury a obsahové problematiky sportovního tisku za leden až říjen 1979.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

pod názvem *TP: časopis pro sport a tělovýchovu*. Byl odborným časopisem funkcionářů, trenérů a cvičitelů, uveřejňoval metodické pokyny, politické články a informace ze všech oblastí tělesné výchovy. Jeho náklad byl 10 000 výtisků (1979).

Všechna výše zmíněná periodika vznikala podle organizační struktury v samostatných redakcích. Nakladatelství ale vydávalo i další specializované sportovní měsíčníky. Ty vznikaly v rámci tzv. skupiny Odborných časopisů.³² Mezi tyto časopisy patřily: *Atletika, Cyklistika, Československý šach, Lyžařství, Sportovní moderní gymnastika, Teorie a praxe tělesné výchovy, Turista na cestu, Vodní sporty a Základní a rekreační tělesná výchova*.

V období normalizace v prostředí centrálně řízeného hospodářství nebylo možné uplatňovat volnou obchodní politiku. Nakladatelství mělo u každého titulu stanovený přesný počet výtisků, které mohlo vydávat.³³ Současně se stanoveným počtem výtisků mělo nakladatelství ke každému titulu vymezeno přesné množství papíru, které může použít. Každé sebemenší změně v množství výtisků či spotřebovaného papíru předcházela žádost nakladatelství k ČÚTI (od 80. let FÚTI) a vyčkávání na její schválení či zamítnutí. Nakladatelství se muselo podvolit také v oblasti obsahové. „Nakladatelství mělo vymezené tematické oblasti, v nichž musely vydávat knihy, takže problém výběru titulu ztrácel na důležitosti. Úkolem zůstávalo zvolit vedle povinných publikací zajímavé tituly, které patřily do závazného edičního profilu.“³⁴

Dalším direktivně řešeným problémem byla otázka financí. Nadřízený orgán přidělil vždy po předložení edičního plánu nakladatelství určitou sumu peněz, se kterou mohlo dál pracovat. Byly pevně stanoveny honoráře pro všechny, kdo se podíleli na výrobním procesu (od autorů až po polygrafické závody), podle rozsahu, charakteru

³² MARTINKOVÁ, Jana. Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávány nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc. s. 86.

³³ VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. s. 26.

³⁴ Tamtéž.

a vybavenosti publikace se z tabulek vypočítala její prodejní cena. Pevně stanovena byla i velkoobchodní a knihkupecká marže.³⁵

3.3 *Distribuce*

V období sedmdesátých a osmdesátých let vydávala Olympia 50 – 70 knižních titulů ročně.³⁶ Distribuční systém byl celkem složitý a byl zatížen dlouhými dodacími lhůtami při vyřizování objednávek. Olympia musela, stejně jako ostatní nakladatelé, prodávat své tituly přes centrální Knižní velkoobchod, který dodával produkci krajským podnikům Kniha (vždy jeden v kraji). Tato organizace řídila knihkupecké prodejny v regionu a produkci jim přidělovala.³⁷ Kromě prodeje přes tuto síť disponovalo nakladatelství také svými knihkupectví, v Opletalově a v Klimentské ulici v Praze. Centrálně organizovaný distribuční systém však měl i své výhody, především mohl snadno a přesně provádět průzkum zájmu trhu, druhou výhodou byla jeho pravidelnost a informovanost, kdy měl každý knihkupec přehled o tom, co vyjde.³⁸

3.4 *Organizační struktura*

„Vydavatelská činnost Olympie byla zajišťována zhruba 220 pracovníky, kteří byli rozmístěni v jednotlivých organizačních útvarech.“³⁹ Byli zaměstnání v knižní redakci, redakcích periodického tisku, ve výrobním středisku (zpracovávalo konečnou podobu knihy), ve středisku *Olympiapress* (středisko tiskovin – vydávalo magazíny ke sportovním událostem a brožury pro cestovní ruch), ve středisku *Sportprint*, které zahrnovalo malooffsetovou tiskárnu, kde se vyráběly metodické pokyny ČSTV i propagační materiály pro Olympii. Dalšími útvary bylo středisko odbytu a propagace

³⁵ VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. s. 28.

³⁶ HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949 – 2006*. Praha: Libri, 2007 s. 247.

³⁷ VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. s. 27.

³⁸ Tamtéž. s. 28.

³⁹ Tamtéž. s.33.

(obchodní středisko) nebo správní středisko, které zabezpečovalo celkový chod a řízení organizace. V nakladatelství pracovalo také mnoho administrativních pracovníků, kteří se na produkci tiskovin přímo nepodíleli.⁴⁰

3.5 Postavení na mediálním trhu

Nakladatelství Olympia patřilo na knižním trhu mezi největší nakladatelství. V oblasti periodického tisku se sportovní tematikou konkurence prakticky neexistovala. Na federativní úrovni působil jako sportovní nakladatelství už jen bratislavský *Šport*, ten byl však zaměřený jen na území Slovenska a než aby Olympii konkuroval, byl spíš jejím partnerem. Ve společných koediciích vydávaly některé publikace (např. *Československá spartakiáda 1985*). Olympia, jako účelové nakladatelství ČSTV, patřila do skupiny nakladatelů Národní fronty mezi vydavatelství a nakladatelství, jako bylo *Rudé právo*, *Práce*, *Mladá fronta*, *Lidové nakladatelství*, *Mona*, *Novinář*, *Čs. spisovatel* a další. Jednorázový náklad všech titulů Olympie dohromady se pohyboval na hranici půl milionu výtisků, při spotřebě 3,2 tisíc tun papíru (období 1976 - 1980).⁴¹

3.6 Devadesátá léta a transformace

Po listopadu 1989 nastaly v nakladatelství, ostatně jako v celém Československu, velké změny. „*Olympia musela čelit podmínkám trhu, na který nebyla zvyklá, a uměle produkováný zájem o vydávané tituly spojený s povinnou distribucí titulů tělovýchovným jednotkám náhle odpadl.*“⁴² Nakladatelská scéna se po revoluci hekticky měnila a z původních čtyřiceti registrovaných nakladatelství v listopadu 1989 se jejich počet do léta roku 1992 znásobil na čtyři tisíce.⁴³ Koncem června 1990 končí

⁴⁰ VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. s.33.

⁴¹ *Národní archiv*. Fond FÚTI. Statistika periodického tisku v ČSR.

⁴² MARTINKOVÁ, Jana. *Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávány nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc. s. 86.

⁴³ HALADA, Jan: *Člověk a kniha. Úvod do nakladatelské specializace*, Univerzita Karlova Praha, 1992, s. 6.

činnost ÚV ČSTV a všechny jeho aktivity jsou převedeny na nově vzniklý Český svaz tělesné výchovy. Ten vzápětí všechna periodika dosud vydávaná ÚV ČSTV a ČÚV ČSTV (*Čs. sport, Tělovýchovný pracovník, Atletika, Cyklistika Čs. šach, Lyžařství, Sportovní a moderní gymnastika, Tenis, Teorie a praxe tělesné výchovy, Turista, Vodní sporty, ZRTV, Stadión a Gól*) převádí na nakladatelství Olympia. V knižní produkci Olympia plynule navazuje na předchozí roky. Z ediční skladby zmizely ideově poznamenané edice (např. *Spartakus*) objevily se ale edice nové (např. *Guinness – knihy rekordů, Obrazové publikace, Spisy Jaroslava Foglara, Detektivky Dicka Francise* či *Wellness*).⁴⁴ Přejít Olympia na akciovou společnost v létě 1991 se však neobešel bez ztrát. Postupně v letech 1991-1993 z produkce vymizely oborové časopisy, včetně časopisu *Stadión*.

⁴⁴ HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949 – 2006*. Praha: Libri, 2007, s. 247.

4. Časopis Stadión

Časopis Stadión, který vycházel od roku 1953, patřil vedle *Vlasty* a *Květu* mezi nejstarší české týdeníky a zároveň patřil mezi nejstarší sportovní časopisy Evropy.⁴⁵ Dlouhodobě byl nejrozšířenějším sportovním časopisem v Československu. Stadión má ve svém názvu podtitul „*obrazový týdeník*“. Na rozdíl od ostatních dobových periodik totiž důležitou část v obsahové struktuře časopisu plnily atraktivní sportovní fotografie. Stadión pro tyto účely zaměstnával ve své redakci několik profesionálních fotografů – fotoreportérů. Stadión vycházel od roku 1971 každé úterý až do roku 1993, kdy zaniká. Před rokem 1971 vycházel vždy ve čtvrtek.

4.1 O časopisu Stadión obecně – vývoj časopisu

Od svého počátku v roce 1953 až do sedmdesátých let byl Stadión černobílý, šestnáctistránkový týdeník se sportovní tematikou. V prvních letech vycházel s kolorovanou titulní stranou. První změny ve vzhledu přišly rokem 1963, kdy časopis poprvé mění hlavičku. Další změna hlavičky přišla v roce 1966. Ta poté vydržela až do sedmdesátých let stejná. Důležité změny přišly rokem 1971, kdy Stadión dostal barevný formát. Osm ze šestnácti stran tak bylo tištěno tříbarevným tiskem. Dalším rokem změn pro Stadión byl rok 1973. Ke dvacátému výročí od svého založení, je týdeníku povoleno rozšíření na 32 stran, o které mimochodem nakladatelství i vydavatel vytrvale žádali již 11 let.⁴⁶ S rozšířeným počtem stran se o polovinu zvedla i cena na 3,- Kčs. Časopis dostává nové logo a vytváří novou obsahovou strukturu, založenou na sportovních reportážích, které doplňují stálé rubriky a seriály. Tato struktura, vyjma několika pozdějších drobných úprav, provází Stadión až do počátku devadesátých let. Stejně tak logo zůstává neměnné až do konce vydávání časopisu. Změna v obsahové struktuře přichází až v roce 1990. Stadión se snaží informovat o všem podstatném, co nová doba přináší i o křivdách let minulých, k tomu se také snaží navázat na svou minulost a dále pokračuje v několika oblíbených rubrikách (*Giganti světového sportu*, *Se lvíčkem na prsou*,...). Celý obsah tak působí dost nesourodě a odstředivě. Řád do časopisu

⁴⁵ BAKALÁŘ, Robert. Úvodník. *Stadión : Obrazový týdeník*. 2. února 1993, roč. 41, č. 5, s. 2.

⁴⁶ *Národní archiv*. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 Stadión. Nezpracovaný fond.

se pokouší přinést nový šéfredaktor Milan Macho, který v létě 1990 nahrazuje dlouholetého šéfredaktora Zvonimíra Šupicha. Nicméně nová pevná obsahová struktura vzniká až přechodem z tiskárny *Grafoprint* do grafických závodů *Svoboda* na přelomu let 1990/1991. Od ledna 1991 tak vychází *Stadión* v novém formátu A4, který je plně barevný. V této podobě vydržel až do svého konce.

Úloha časopisu na dobovém mediálním trhu je celkem dobře popsána v dopise z 22. června 1972 řediteli IV. odboru ČÚTI Waltrovi,⁴⁷ ve kterém ředitel nakladatelství Olympia Ludvík Uhlíř žádá o rozšíření rozsahu *Stadiónu*, se rovněž zavazuje k několika bodům, které bude nová koncepce časopisu sledovat:

- 1) věnovat více pozornosti otázkám tělesné výchovy mládeže;
- 2) obohatit obsah o populárně metodické statě a materiály;
- 3) soustavně popularizovat zdravotnickou osvětu, otázky etiky, estetiky a kulturnosti života sportovců;
- 4) soustavně popularizovat a pomáhat rozvíjet nenáročné formy pěstování masové tělesné výchovy a svépomocnou výstavbu nenáročných tělovýchovných zařízení;
- 5) rozšířit rozsah věnovaný otázkám zahraničního sportu – zejména v socialistických zemích – a přispívat tak k rozvíjení internacionálního vědomí u mladých čtenářů;
- 6) obohatit část věnovanou v časopise ušlechtilé zábavě (literatura faktu, povídky, fejetony, soutěže čtenářů, literární reportáže, fotofejetóny, recenze).

Stadión musel dodržovat dobové předpisy. Jeho úloha v rámci tisku ČSTV je popsána také v tzv. *Politicko-ideovém programu a zaměření časopisu Stadión*, které vydalo Sportovní a turistické nakladatelství v rámci přeměny na Olympii: „*V rámci tisku ČSTV plní Stadión – jako jediný tělovýchovný obrázkový týdeník v českém jazyce – úlohu propagátora, agitátora a popularizátora socialistické tělesné výchovy v naší společnosti. Úkolem časopisu je zejména: ,propagovat socialistickou tělesnou výchovu jako důležitého společenského činitele, agitovat pro aktivní pěstování tělesné výchovy, věnovat pozornost otázkám výchovným, spojovat tělovýchovnou tematiku s aktuálními otázkami vnitropolitickými, popularizovat základní principy socialistického systému*

⁴⁷ *Národní archiv. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 Stadión. Nezpracovaný fond.*

*tělesné výchovy, seznamovat veřejnost s posláním a cíli ČSTV, informovat o událostech a problematice tělesné výchovy v zahraničí a napomáhat tak k rozvíjení přátelství mezi národy. Koncepce časopisu vychází z obsahového zaměření časopisů kategorie tzv. masového rozšiřování, tj. časopisů, jejichž společenským posláním je ušlechtilé se bavit, zaujmout a přitom vychovávat k aktivnímu projevu a spoluúčasti v dané společenské oblasti.*⁴⁸

Stadión tyto úkoly vesměs velice dobře plnil a dlouhodobě patřil k bezproblémovým periodikům. Oceňována byla pestrost obsahu Stadiónu, která se projevovala v informovanosti o domácím i zahraničním sportovním hnutí,⁴⁹ i vysoká úroveň fotografií a citlivě volená grafická úprava. „*Předností časopisu byla i vysoká úroveň zařazovaných snímků, z nichž některé přímo mohly sloužit jako metodické materiály adeptům příslušných sportovních odvětví (např. gymnastika, lyžování, skoky do vody). Velmi citlivě byla volena grafická úprava plně odpovídající reprezentačnímu obrazovému časopisu.*“⁵⁰ Naopak vytýkána mu byla zbytečná popularizace profesionálních sportovců, mnohdy až příliš kladně psané profily našich sportovců, chybějící širší pohledy zahraničních reportérů na život mimo závodistiště nebo málo prosazovaná hospodárnost v celém tělovýchovném dění.⁵¹

Vydávání časopisu provázely při jeho tisku dlouhé, až čtyřtýdenní, výrobní lhůty. Vzhledem k těmto lhůtám byl obsah časopisu koncipován jinak než u deníků. Nepřinášel aktuální výsledky a informace, ale spíše se zaměřoval na hlubší vhled do tematiky. Nebezpečí těchto dlouhých výrobních lhůt si Stadión v plné síle uvědomil až po roce 1990, kdy v rychle se měnící společnosti nedokázal psát o aktuálních tématech.

Dlouhé výrobní lhůty však nebyly jediný problém, se kterým se v devadesátých letech musel Stadión potýkat. Nová doba přinášela nová témata, o kterých bylo dříve

⁴⁸ *Státní ústřední archiv v Praze. Fond Ministerstva kultury ČR/ČSR. Politicko-ideový program a zaměření časopisu Stadión. Vydáno dne 27.9. 1967, Sportovní a turistické nakladatelství. Nezpracovaný fond.*

⁴⁹ *Národní archiv. Fond ČÚTI. Rozbor struktury a obsahové problematiky sportovního tisku za leden až říjen 1979.*

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Tamtéž.

zakázáno psát. Stadión se nedokázal v nové společnosti správně zorientovat. Jednak chtěl navázat na tradici z let minulých a jednak chtěl být moderním časopisem. Tato vnitřní nerozhodnost se promítla na nejednotnosti časopisu i na odlivu čtenářů. Pochopitelně to nebyl jediný faktor způsobující klesající prodejnost. Do té se promítla i zvyšující se cena periodika i celkově se zvyšující cenová hladina a zájem společnosti o jiná témata než sport. Stadión se musel také vypořádat s vypovězením smlouvy u tiskárny *Grafoprint* (bývalá *Polygrafia*), ve které od 1.1. 1991 začal vycházet konkurenční časopis *Sport revue* od bývalých dlouholetých redaktorů Stadiónu Václava Folprechta a Františka Kreuze. V neposlední řadě se Stadión potýkal s problémy s distributorem, *Poštovní novinovou službou*, která nedokázala zajistit dostatečnou distribuci časopisu a nedokázala správně regulovat distribuci do regionů s vysokou poptávkou. Stadión se tak i po revoluci stal téměř nesehnatelným. Naproti tomu, v některých stáncích PNS byl Stadión dostupný, ale téměř se neprodával a jeho remitenda tak neustále stoupala. V některých místech byla dokonce stoprocentní.⁵² To vedlo k nucenému snižování nákladu, který se postupně snížil až na 40 tisíc výtisků.

Neúnosnost dotování Stadiónu vedla nakonec 18.2. 1994 Olympii k převodu vydavatelských práv týdeníku Stadión na společnost *Ringier ČR*. Ta však s vydáváním časopisu již nezačala a přerušila vydávání na jeden rok. Po uplynulé roční lhůtě se však k vydávání stále neodhodlala, a tak platnost registrace a vydavatelských práv oficiálně zaniká.

Časopis Stadión byl poté ještě obnoven, a v průběhu několika let se na jeho vydávání podíleli čtyři vydavatelé. Kromě loga a názvu už však neměl časopis s původním Stadiónem moc společného. Od roku 1995 vycházel s podnázvem *Sportovní týdeník v Českém vydavatelství*. V roce 1996 změnil název na *Stadión 2001: první český všesportovní barevný magazín* a stal se z něj měsíčník. Od roku 1998 ho již bez podnázvu vydávala *M & A Agency*. Od roku 2004 byl znám jako *Stadion & Champions LIFE* a vydával ho *Finvest, a.s.* Úplně posledním vydavatelem se stala v roce 2006 společnost *Tradice, a.s.* Rok 2006 je také dosud posledním rokem časopisu Stadión.

⁵² BAKALÁŘ, Robert. Úvodník. *Stadión : Obrazový týdeník*. 18. května 1993, roč. 41, č. 20, s. 2.

4.2 Redakce

Stadión byl jedním ze čtyř periodik nakladatelství Olympia, který měl k dispozici svou vlastní redakci (dalšími byly *Československý sport*, *Gól* a *Tělovýchovný pracovník*). Počet personálních změn v redakci byl rozmezí let 1973 až 1989 minimální. Neměnnost redakce umožnila vznik kolektivu, ve kterém se každý s každým dobře znal. V devadesátých letech byl naopak vývoj v redakci bouřlivý. V době plné nových příležitostí několik dlouholetých redaktorů odešlo a jejich místo zaujali noví mladí novináři, kteří měli vnést do časopisu svěží vítr. Do konce vydávání časopisu v roce 1993 se ve snaze Stadiónu udržet krok s konkurencí redakční složení ještě několikrát měnilo.

Za celou čtyřicetiletou historii Stadiónu se v jeho vedení vystřídalo pět šéfredaktorů. Tím prvním byl Karel Marek. Od roku 1953 vedl současně deník *Československý sport* a časopis Stadión. Po osamostatnění obou redakcí v roce 1956 zůstal Marek v čele *Československého sportu* a na jeho místo převzal dosavadní redaktor Oldřich Žurman.⁵³ Ten se stal patrně nejvýraznější osobou celé historie časopisu. Narodil se 29. června 1920 v Napajedlech. Po studiích na kroměřížském gymnáziu pracoval jako dělník ve Fatře Napajedla. Po druhé světové válce vystudoval Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně a vstoupil do KSČ. V březnu 1948 byl povolán do závodního časopisu TEP svobodné práce, odkud o rok později odešel do redakce krajského týdeníku Naše pravda. Od roku 1951 pracoval jako sekretář týdeníku ÚV KSČ Květy a odtud přišel v roce 1953 do časopisu Stadión.⁵⁴ Ve Stadiónu pracoval plných 25 let, až do 16. února 1978, kdy po dlouhé nemoci zemřel. Oldřich Žurman se hlavní měrou zasadil o velkou popularitu a prosperitu časopisu. Jeho nástupce Zvonimír Šupich o jeho práci říká: „...*Oldřich Žurman strávil bezpočet hodin při listování západních časopisů magazínového typu, nežli se mu podařilo vtisknout Stadiónu optimální tvář. Tedy takovou, aby nacházela otevřené dveře k Tobě* (čtenáři – pozn. aut.). ...*Asi to byl velmi správný tvůrčí přístup, jinak by za ním nepřicházeli pro zkušenost šéfredaktoři jiných týdenních periodik, jinak by se Stadión nestal*

⁵³ MARTINKOVÁ, Jana. Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávány nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc. s. 20.

⁵⁴ Nekrolog. *Stadión : Obrazový týdeník*. 28. února 1978, roč. 26, č. 9, s. 2.

nedostatkovým, tedy podpultovým zbožím ve stáncích PNS.“⁵⁵ Po Žurmanově smrti byl post šéfredaktora několik měsíců neobsazen a povinnosti spojené s touto funkcí vykonával zástupce šéfredaktora Jiří Pechr. Od čísla 43 (24.10. 1978) byl do funkce šéfredaktora dosazen redaktor Rudého práva Zvonimír Šupich. Ten chtěl, podle svých slov, navázat na vysokou kvalitu časopisu, všeobecně zkulturnit obsah a jen citlivě měnit a upravovat stávající maketu v duchu moderních požadavků doby.⁵⁶ Šupich celkem úspěšně řídil *Stadión* celých 12 let až do léta 1990, kdy se v šedesáti letech a po infarktu rozhodl z časopisu odejít. Na jeho místo nastoupil dlouholetý redaktor dosavadní zástupce šéfredaktora PhDr. Milan Macho. Macho, který pracoval ve *Stadiónu* již od roku 1973 a psal výhradně články o fotbalu, vedl časopis dva roky, než si začátkem roku 1993 vyměnil místo s odborníkem na cyklistiku, Robertem Bakalářem. Ten byl staronovou posilou polistopadového *Stadiónu*. V časopise pracoval jako redaktor již v sedmdesátých letech a po angažmá v Československé televizi se do *Stadiónu* v 1991 vrátil. V čele *Stadiónu* stál až do jeho posledního čísla v prosinci 1993.

Počátkem sedmdesátých let bylo složení redakce následovné. Šéfredaktorem byl Oldřich Žurman, jeho zástupcem byl Jaroslav Březina. Redaktory byli Robert Bakalář, Václav Folprecht, Jiří Pechr a Míla Hanzlíková. Fotografie obstarávali Jaroslav Skála a Dalibor Richter. Výtvarným redaktorem byl Karel Cmíral.⁵⁷ Větší změny v redakci přinesl rok 1973. V souvislosti s rozšířením časopisu z 16-ti na 32 stránek přichází do *Stadiónu* několik nových redaktorů, kteří se později stanou jeho tvrdým jádrem. Od ledna 1973 je tedy redakce doplněna o básníka Miloše Kratochvíla, Jiřího Lacinu, Milana Macha a Michaela Lohniského a další. Dále *Stadión* přivítal fotoreportéry Miroslava Hájka a Jiřího Pekárka. Grafické oddělení posilnil akademický malíř Vladimír Wimmer. *Stadión* se také mohl chlubit širokou sítí zahraničních korespondentů. Své spolupracovníky měl *Stadión* nejen v zemích východního bloku, ale také v Itálii, Švýcarsku, NSR, Francii, Rakousku, Anglii, USA, Kanadě, Brazílii nebo Austrálii.

I když mnozí lidé redakci časem opustili, vytvořila se ve *Stadiónu* skupina lidí, kteří zde pracovali opravdu dlouhodobě. Mezi ně patří Oldřich Žurman, jeho nástupce

⁵⁵ ŠUPICH, Zvonimír. Úvodník. *Stadión : Obrazový týdeník*. 10. července 1990, roč. 38, č. 27, s. 2.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ *Stadión : Obrazový týdeník*. 1. ledna 1970, roč. 18, č. 1,

Zvonimír Šupich, Jiří Lacina, který ve Stadiónu pracoval až do roku 1993, budoucí šéfredaktor Milan Macho, který taktéž psal pro Stadión až do roku 1993, Robert Bakalář, dlouholetý sekretář Václav Folprecht a František Kreuz. Dalšími redaktory, kteří zanechali ve Stadiónu nesmazatelnou stopu, jsou Jiří Pechr, Míla Hanzlíková, Eva Kreuterová a Miloš Kratochvíl. Ten se sice v osmdesátých letech věnoval jen umělecké tvorbě, ale později se do časopisu vrátil. Mezi fotoreportéry, kteří v redakci zaujímali velmi důležitou roli, se jednalo o Jiřího Pekárka, Dalibora Richtera, Jaroslava Skálu a Jiřího Koliše. Grafickou podobu časopisu obstarávali dlouhá léta Karel Cmíral, Vladimír Wimmer, Jiří Matušinský a Miroslav Maršálek.

Relativně stabilní prostředí v redakci trvalo až do listopadu 1989. Krátce po Sametové revoluci se ale v redakci událo několik změn. Nutnost přizpůsobit se novému trhu vyvolalo, kromě obsahových a grafických změn v samotném časopisu, i změny v redakčním obsazení. Za opustivší redaktory Václava Folprechta a Františka Kreuze přišla náhrada v podobě staronového redaktora Roberta Bakaláře. Mezi redaktory v devadesátých letech patřili také PhDr. Richard Bláha, Petr Bušta, Tomáš Čechtický, Vladimír Urban, PhDr. Blanka Rokosová, Vladimír Urban, později přišli také Vít Chalupa, Josef Káninský, Jan Macků nebo Ing. David Soeldner. I přes velkou snahu nových redaktorů se Stadión potýkal se stále menší prodejností a zachránit se ho již nepodařilo.

4.3 Grafická úprava

Časopis Stadión vycházel dlouhá léta jako šestnáctistránkový černobílý týdeník. Černobílou barvu doplňovala v roce 1970 (i předtím) barva červená, která se objevovala v některých nadpisech a graficky oživovala černobílý text. Až v roce 1971 se časopis dočkal barevného provedení, kdy bylo 8 z 16-ti stran tištěno trojbarevným tiskem. Jeho slovenský „bratr“ týdeník *Štart* v té době vycházel již rozsahu 32 stran tištěných barevnou hlubotiskovou technikou.⁵⁸ Rozsah 32 stran dostal Stadión až počátkem roku 1973 ke svému dvacátému výročí, přičemž opět polovina stran byla tištěna barevně,

⁵⁸ *Národní archiv*. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 Stadión. Nezpracovaný fond.

nyní čtyřbarevnou technikou. V celobarevném nákladu vycházel *Stadión* až od roku 1991.

Titulní strany časopisu se v roce 1970 vyznačovaly především svou neuspořádaností. Dominovala jim vždy hlavní fotografie, většinou nějakého sportovce. To byl pravděpodobně jediný jednotící prvek všech vydání. Grafická úprava se lišila téměř každým číslem. Občas byla titulní strana tvořena pouze hlavní fotografií a do ní byl vložen logotyp a ostatní titulky, jindy byla hlavní fotografie i vedlejší titulky vloženy do samostatných rámečků různých tvarů (viz Příloha č. 3). Celkem pravidelně nebyla dodržována ani jednotnost písma na titulní straně, ba ani logotyp neměl své stálé místo. Někdy se nacházel v pravém horním rohu, jindy v levém, někdy dokonce uprostřed stránky⁵⁹ V následujících letech se situace zlepšila. S barevným tiskem se relativně ustálila titulní strana. Logotyp získal svou stálou velikost i místo a titulní stranu tvořila fotografie (občas velmi atraktivní) a v podélném sloupci vedle nebo příčném sloupci pod ní se nacházely další titulky. Titulní strany z let 1971 a 1972 byly velmi pestré a zajímavé.

V roce 1973 se změnou rozsahu přichází i změna loga. Původní jednoduché obdélníkové logo s bílým nápisem STADIÓN na červeném podkladu střídá moderní kruhové logo s dominantním velkým „S“ a nápisem STADIÓN, toto logo, po menší úpravě, provází časopis až do jeho zániku. Maketa časopisu se během let 1973 až 1976 ustaluje a časopis poté drží jednotnou tvář až do počátku 90. let. Na titulní straně opět dominuje hlavní fotografie, ta je v letech 1974 a 1975 doplněna poměrně velkým množstvím textů, upoutávek na vnitřní obsah i s obsahem nesouvisejících. Od těchto textů *Stadión* rokem 1976 upustil a opět nahradil je pouze titulky. Zajímavostí je, že se mnohdy na titulní straně objevila fotografie osoby, o které dále uvnitř časopisu nebyla ani zmínka.

Prvním číslem roku 1990 se design titulní strany trochu mění. Titulní strana se stává decentnější, převládá na ní černá barva, do které je zasazena hlavní fotografie a titulky. Oživení přichází po změně na postu šéfredaktora v polovině roku 1990

⁵⁹ *Stadión : Obrazový týdeník*. 19. února 1970, roč. 18, č. 8.

a titulní strana, ač si zachovává formálně stejný ráz, hýří barvami. Každé číslo má jinou barvu. Podobný styl si časopis drží až do konce roku 1993, kdy zaniká.

Stadión se během své existence několikrát potýkal s problémy s papírem. Časopis používal dnes velmi netradiční papír rozměru 275 x 328 mm. Pro porovnání, běžně používaný formát A4, má rozměry 210 x 269 mm. Na ten přešel Stadión až lednem 1991. Příděly papíru ovlivňovaly fyzickou kvalitu časopisu. Stadión používal v roce 1972 souběžně dva typy papíru kvalitní sovětský bezdřevný 75g a hlubotiskový dřevitý 65g z papírny ve Větrní u Českého Krumlova. Vždy po vyčerpání přídělu sovětského papíru musel používat papír tuzemský.⁶⁰ To se projevilo i na polygrafické kvalitě tisku, která nedosahovala takové úrovně jako při použití sovětského papíru. Horší kvalitu tisku reflektovalo i *Zhodnocení obsahové úrovně sportovních deníků ČÚTI* z roku 1973: „*Jako připomínku k vnější formě týdeníku: někdy příliš hýří barvami, což se na nejasném papíře projevuje neesteticky, např. na str. 19, kde postavy z defilé sportu v ‚Galerii Stadiónu‘ někdy vypadají jako přepudrovaní manekýni, nebo opět jako ponuré postavy vynořující se záhadně s úsměvem ze tmy.*“⁶¹ Od roku 1974 poté Stadión vycházel na kvalitním papíře z České Kamenice. V roce 1975 byl nucen kvůli havarijním situacím v n.p. *Polygrafia*, který zajišťoval výrobu Stadiónu, přechodně snížit barevnost, a to tak, že vždy jedno číslo v měsíci vycházelo dvoubarevně. V dalších letech se již podobné problémy nevyskytovaly a Stadión tak již nebyl nucen snižovat svou barevnost. Stížnosti na kvalitu tisku ale přicházely i po revoluci. Čtenáři si stěžovali především na rozmazanost fotografií. Redakce to poté vysvětlovala kvalitou papíru. „*To rozmazané‘ však nejčastěji způsobuje nekvalitní papír, který normálně musí týdny zrát, u nás se však používá ještě vlhký. Jiný však není.*“⁶²

⁶⁰ Národní archiv. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 Stadión. Nezpracovaný fond.

⁶¹ Národní archiv. Fond ČÚTI. Zhodnocení obsahové úrovně sportovních deníků leden - únor 1973.

⁶² *Stadión : Obrazový týdeník*. 24. dubna 1990, roč. 38, č. 16, s. 2.

4.4 Obsah časopisu – Rubriky

Kostrou Stadiónu bylo několik stálých rubrik, které časopis provázely prakticky po celou dobu jeho existence. Asi nejznámější je dvojice *Giganti světového sportu* a *Se lvíčkem na prsou*. V *Gigantech světového sportu* Stadión představoval vždy jednoho světového sportovce, rubrika *Se lvíčkem na prsou* byla zaměřená na domácí reprezentanty. Obě rubriky se navzájem střídaly, a tak se v jednom čísle nikdy neobjevily obě najednou. Další stálou součástí časopisu byly *Glosy ohlasy citace* pravidelně umístěné na úvodní straně, obsahovaly komentáře politiků a ohlasy k důležitým událostem, plnily úlohu úvodníků. Až do roku 1988 byla ve Stadiónu pravidelná rubrika *Slova ČSTV k dnešku*, ve které měli političtí funkcionáři prostor k vyjádření se k současnému dění. Čtenáři se pravidelně setkávali také s *Galerií Stadiónu*, fotografií nějakého sportovního mužstva. V téměř žádném čísle nechyběla křížovka ani osvědčené dvoustrany plné krátkých zpráv, fotek a kuriozit – *Klípky (Mozaika)* a *Magazín Stadiónu*. Dopisy čtenářů a odpovědi na ně byly otiskovány v sekci *Došlo na naši adresu*. Dlouhodobě se mohli čtenáři setkávat také s rubrikami *Odras doby*, *Expedice Stadiónu*, *Reportáž na přání*, *Bud' fit se Stadiónem* a *Poradna PZ*.

Kromě stálých rubrik byly obsahem Stadiónu také seriály na pokračování. Tyto seriály měly zpravidla vysokou uměleckou hodnotu a svým charakterem se podobaly spíše beletrii než reportážím. Seriálově vycházely například díla Oty Pavla *Pohádka o Raškovi* (1973), o cestě skokana na lyžích Jiřího Rašky k vítězství na OH v Grenoblu, nebo *Syn celerového krále* (1974 – 1975), povídky o životech a soukromí sportovních mistrů, dále *Rychlost – hřích století* (1973) od Karla Hrubce z motoristického prostředí, *Samotář* (1973) od Jaroslava Dietla z horolezeckého prostředí, *Výlet do starých časů* (Jaroslav Prchal – 1973), *Svědék v bílé tmě* (Miloš Kratochvíl – 1978), *Altius Citius Fortius* (Folprecht, Vítek – 1980) a mnohé další, v devadesátých letech to byly např. *Pohádky pro brankáře Jiřího Koliše*.

Zbytek stránek plnily sportovní reportáže a články s politickou tematikou, oslavy všemožných výročí (narozeniny Gustáva Husáka, výročí ostatních důležitých členů KSČ, výročí Velké říjnové revoluce, výročí SSM, výročí úmrtí Lenina, atd.), informace o sjezdech KSČ, sjezdech ÚV ČSTV a další. Sportovní reportáže měly často regionální charakter a velmi často se zajímaly o život obyčejných lidí, mladých sportovců, rozvoj

tělovýchovy, atd. Nejvíce prostoru ve Stadiónu dostával fotbal a hokej, následovaný tenisem, atletikou, gymnastikou a plaváním. Reportáže se zaměřovaly především na domácí sportovní scénu. Informace o zahraničí a zahraničních sportovcích však ve Stadiónu také nechyběly. Prostor dostávaly hlavně v krátkých agenturních zprávách a v rubrice *Giganti světového sportu*. Obsahově byl Stadión velmi zajímavý a pestrý, což uznávají i oficiální místa. „Z hlediska celosvětového vývoje sportu a žurnalistické profesní dokonalosti je třeba konstatovat, že pojetí týdeníku poskytuje přitažlivou četbu, kterou je třeba dále využívat k ideovému a politicko-výchovnému působení na početnou čtenářskou obec sportovních fanoušků.“⁶³

4.4.1 Giganti světového sportu

Tato rubrika je asi nejznámější rubrikou Stadiónu. Provázel časopis přes šedesátá, sedmdesátá a osmdesátá léta a neopustila ho ani v letech devadesátých, ani když se ze Stadiónu stal měsíčník. Na barevné dvoustraně zpravidla str. 8/9 se v rubrice se objevovaly profily osobností světového sportu. Rubrika byla po obsahové i grafické stránce velmi dobře zpracovaná a patřila k nejlepšímu, co Stadión nabízel. V rubrice se kromě sportovců východního bloku objevovaly i hvězdy ze Západu, jako tenista Björn Borg, fotbalista Bobby Charlton či americký lyžař Phil Mahre. Tato rubrika nebyla výhradně určena k profilům zahraničních sportovců, objevil se v ní např. i československý plavec Marcel Géry.⁶⁴

4.4.2 Se lvíčkem na prsou

Rubrika *Se lvíčkem na prsou* byla obdobou *Gigantů světového sportu* a víceméně pravidelně se s ní na dvojstraně 8/9 střídala. Rubrika zpracovávala stejným způsobem jako u „*Gigantů*“ profily sportovních hvězd, tentokrát z řad československých reprezentantů. V obou rubrikách byl text hojně doplňován fotografiemi. Z anketového průzkumu Stadiónu z ledna 1990 vyšlo najevo, že 16,3 % dotazovaných čtenářů čte nejraději z celého obsahu právě rubriku *Se lvíčkem na prsou* a jí podobné materiály (*Giganti světového sportu*).⁶⁵

⁶³ Národní archiv. Fond ČÚTI. Zhodnocení obsahové úrovně sportovních deníků leden - únor 1973.

⁶⁴ *Stadión : Obrazový týdeník*. 15. srpna 1983, roč. 31, č. 33.

⁶⁵ *Stadión : Obrazový týdeník*. 24. duben 1990, roč. 38, č. 16.

4.4.3 Glosy ohlasy citace

Glosy ohlasy citace (GOC) z úvodní stránky (str. 2) sloužily místo úvodníku jako „otvírák“ časopisu. Skládaly se z několika (cca 15-ti) krátkých zpráv a zajímavostí ze světa sportu i jiných aktualit. Součástí *GOC* byl hlavní citát týdne, který zabíral horní část stránky. Počátkem sedmdesátých let se jednalo o slavné citáty slavných umělců, např. Dostojevskij: „*Hlupák, který poznal, že je hlupák, už není hlupákem.*“⁶⁶ Později šlo o citáty buď politické, např. Klement Gottwald: „*Máme u nás přísloví: V nouzi poznáš přítele. Nuže Československá republika poznala ve svých těžkých chvílích, že má jednoho věrného, mocného přítele – Sovětský svaz.*“⁶⁷ nebo sportovního charakteru. Pevnou součástí *GOC* bylo také okénko *Na okraj událostí*, které informovalo o aktuálních politických událostech nebo o událostech spojených s ČSTV. V *GOC* byly uveřejňovány také důležité události spojené s KSČ, výročí Stadiónu, či nekrology. *GOC* měly své místo v časopisu až do podzimu 1989.

4.4.4 Slova k dnešku

Slova k dnešku (v letech 1974 – 1978 pod názvem *Slova ČSTV k dnešku*) byly pravidelnou rubrikou Stadiónu až do roku 1988. V této rubrice dostávali funkcionáři ČSTV prostor k agitaci. Rubrika byla psána tradičně bílým písmem na černém podkladu a v hodnoceníh ČÚTI byl její obsah hodnocen jako mimořádně kvalitní, a to po stránce teoretické i praktické, při aplikacích ideově-politických a organizačních principů.⁶⁸ V této rubrice se vyskytovaly články s názvu typu: *Metodika – základ úspěchu*,⁶⁹ *Tělovýchovnou aktivitou za další rozkvět socialistické vlasti*,⁷⁰ *Přátelství ve zbraní a ve sportu*,⁷¹ *Začít i vytrvat*,⁷² atd.

⁶⁶ *Stadión : Obrazový týdeník*. 19. března 1970, roč. 18, č. 12.

⁶⁷ *Stadión : Obrazový týdeník*. 20. února 1973, roč. 21, č. 8.

⁶⁸ *Národní archiv*. Fond ČÚTI. Hodnocení tělovýchovné a sportovní publicistiky, 1974.

⁶⁹ *Stadión : Obrazový týdeník*. 17. září 1974, roč. 22, č. 38.

⁷⁰ *Stadión : Obrazový týdeník*. 21. května 1974, roč. 22, č. 21.

⁷¹ *Stadión : Obrazový týdeník*. 30. dubna 1974, roč. 22, č. 18.

⁷² *Stadión : Obrazový týdeník*. 6. října 1981, roč. 29, č. 40.

4.4.5 Odras doby

Další rubrikou *Stadiónu* chválenou na oficiálních místech byla rubrika *Odras doby*. Ta se v časopise objevovala od roku 1978. Zabývala se sportem v kapitalistických zemích a podrobovala je přísné kritice, přičemž se snažila se odhalovat i odvrácené stránky sportu v těchto zemích. Zaměřovala se na úplatkářské aféry, kritizovala profesionalizaci sportu, atd. Přítomnost rubriky zabývající se životem v kapitalistických zemích může sloužit jako důkaz pomalu se uvolňující politické situace v Československu.

4.4.6 Poradna PZ

Poradna PZ byla zvláštní součástí časopisu. Se sportem vůbec nesouvisela, ale představovala a doporučovala čtenářům nové výrobky na trhu (Šlo o výrobky všeho druhu, od praček a televizí, přes deodoranty, až po tašky přes rameno), případně radila čtenářům, jak na určité činnosti, např. tapetování či vybírání vánočních dárků. Řečeno dnešní terminologií, se jednalo o PR články. *Poradna PZ* byla tištěna barevně a čtenáři ji nacházeli až do roku 1989 v zadní části časopisu.

4.4.7 Expedice Stadiónu

Expedice Stadiónu byla rubrika, která především v první polovině sedmdesátých let pomáhala rozvoji tělovýchovy v Československu. *Stadión* každý týden otiskoval reportáže z jednotlivých okresů a přibližoval čtenářům úspěchy i problémy tamních tělovýchovných jednot či sportovních oddílů. Rubrika byla černobílá a pravidelně vycházela v letech 1973 – 1974. Později její funkci zastávala rubrika *Tělovýchova – věc veřejná*.

4.4.8 Magazín Stadiónu

Magazín *Stadiónu* byl stálou součástí časopisu od roku 1976 až do roku 1991, na dvou černobílých stranách zde *Stadión* ukazoval mnoho malých fotografií doplněných krátkými komentáři. Obsah rubriky vycházel z obrazového rejstříku domácích i zahraničních reportérů.

4.4.9 Galerie Stadiónu, Stadión čtenářům do alba, Představujeme, 5+1 otázka

Tyto čtyři sekce jsou si navzájem velmi podobné. Jde o fotografické portréty sportovců a sportovních týmů. V *Galerii Stadiónu* byly od roku 1973 na jedné straně foto-portréty čtyř sportovců. Pod každým portrétem bylo uvedeno jméno sportovce, sport a sportovní oddíl. *Stadión čtenářům do alba* byla fotografie sportovního týmu, v letech 1971 – 1975 otištěná na poslední stránce. Od roku 1976 se poté přesunula dovnitř časopisu. A spolu s *Galerií Stadiónu* vytvořila dvoustranu. V roce 1978 *Galerie Stadiónu* zaniká a *Stadión čtenářům do alba* zůstává na jedné straně, kde s několika přestávkami vydrží až do konce vydávání časopisu. Rubrika *Představujeme* je portrétem vybraného domácího sportovce s doplněná několika informacemi o něm. Vzniká v roce 1976 a zaujímá místo na poslední straně časopisu. V roce 1987 je přejmenována na *5+1 otázka* a na poslední straně vydrží až do roku 1990.

4.4.10 Došlo na naši adresu

V této rubrice, která provázela časopis až do jeho zániku, byly otiskovány dopisy od čtenářů. Ty byly v normalizaci pečlivě vybírány a upravovány tak, aby vytvářely atmosféru všeobecného souhlasu veřejnosti s režimem a nijak tento soulad nenarušovaly. Až koncem osmdesátých let a začátkem devadesátých let do ní promlouvaly necenzurované dopisy. Součástí rubriky bývala i tzv. *korespondence*, kam čtenáři posílali inzeráty, v nichž hledali přátele na dopisování.

4.5 Politicky motivovaný obsah

Přirozenou součástí periodik vydávanými organizacemi Národní fronty byl politicky motivovaný obsah. Ani Stadión vydávaný ČÚV ČSTV nebyl mezi těmito periodiky výjimkou. Politická témata zabírala podstatnou část jeho obsahu. Jedním z hlavních úkolů Stadiónu bylo mimo jiné spojovat tělovýchovnou tematiku s aktuálními vnitropolitickými otázkami. Stadión měl úlohu propagátora, agitátora a popularizátora socialistické tělesné výchovy ve společnosti.⁷³ Své role se Stadión zhostil dobře a v hodnoceníh ČÚTI a FÚTI je na něj pohlíženo téměř bez výhrad. Přes svou politickou angažovanost se Stadión snažil zůstat čtivým a zajímavým časopisem, přinášejícím pohled i na zahraniční sportovní události a zahraniční sportovce. Tohoto balancování mezi tím, co je povolené a tím, co by se už nemělo, si všiml i Český úřad pro tisk a informace ve svém hodnocení tělovýchovné a sportovní publicistiky z roku 1974: „*Obrázkový týdeník Stadion, který vydává ČÚV ČSTV je po stránce profesně odborné, žurnalistické i sportovní poměrně dobrý. Tematicky a obsahově však mnohdy balancuje na rozmezí mezi tím, co činí vrcholový sport přitažlivým, a tím, co má tento titul prosazovat v duchu stranických a svazových dokumentů v rozvoji socialistické tělovýchovy.*“⁷⁴

Pravidelně vymezený prostor měli od roku 1974 činovníci ČSTV v rubrice *Slova ČSTV k dnešku*, později jen *Slova k dnešku*. ČÚTI ve svém hodnocení tuto rubriku vyzvedává. „...*pravidelná rubrika ‚Slova ČSTV k dnešku‘ má k ostatnímu obsahu nepoměrně vysokou úroveň, a to jak po stránce teoretické, tak i praktické při aplikacích ideově politických a organizačních principů ve vztahu k naší tělovýchově a tělovýchovnému procesu.*“⁷⁵ Funkcionáři ČSTV či jiní členové KSČ dostávali prostor také na úvodní straně *Glosy ohlasy citace*, která se z velké části věnovala politickým tématům. Důležité informace byly sděleny ve sloupku *Na okraj událostí*, využívaný byl i prostor pro úvodní citát. Další rubrikou s politickým podtextem byla rubrika *Odráz doby*. Ta kriticky komentovala události spojené se sportem na Západě. „...*Propagandisticky úderné se rovněž jevily komentáře s titulem Odráz doby odhalující*

⁷³ *Státní ústřední archiv v Praze. Fond Ministerstva kultury ČR/ČSR. Politicko ideový program a zaměření časopisu Stadión. Vydáno dne 27.9. 1967, Sportovní a turistické nakladatelství. Nezpracovaný fond.*

⁷⁴ *Národní archiv. Fond ČÚTI. Hodnocení tělovýchovné a sportovní publicistiky, 1974.*

⁷⁵ *Tamtéž.*

*černé stránky kapitalistického sportu.*⁷⁶ Dalším propagandistickým materiálem byla rubrika z první poloviny sedmdesátých let, *Věčně živý odkaz doby*, věnovaná ideovému odkazu Lenina socialistické výchově.⁷⁷ Budovatelskou práci ukazoval Stadión také v seriálu *Tělovýchova – věc veřejná*.

Kromě těchto stálých rubrik se politicky motivované články dostávaly do obsahu časopisu velmi často. Stadión neponechal žádné „důležité“ výročí bez povšimnutí. Čtenáři se tak dozvídali o životních jubileích nejvyšších komunistických pohlavářů či svazových funkcionářů. Slavily se výročí Velké říjnové revoluce, výročí vzniku ČSTV, SSM, KSČ, KSSS, SSSR, atd. Všem těmto událostem byl poskytován značný prostor čítající až třetinu rozsahu vydání. Stadión také informoval o volbách v ČSSR či sjezdech ČSTV z nichž pořizoval rozsáhlé reportáže. Velkou pozornost kladl také na Spartakiádu. Ta vždy ve spartakiádním roce získávala v časopise stabilní prostor.

Pravidelná hodnocení týdeníku ze stran kontrolních úřadů vyznívala kladně. *„Deníky Československý sport, Šport a týdeník Stadión mají vzhledem k svému vyhraněnému zaměření na problematiku sportu a tělovýchovy specifické postavení v rámci ústředního tisku. Přes určité dílčí nedostatky nepatří tato periodika k často závadovým nebo dlouhodobě problémovým. V rámci provedeného rozboru jejich působení lze kritičtěji hodnotit spíše některé strukturální (dlouhodoběji vyznívající) problémy, než jednotlivé materiály, v nichž by se opakovaly stejné nebo obdobné závady obsahového charakteru.*⁷⁸

Nedostatkem časopisu se v polovině sedmdesátých let jevila jeho slabá organizátorská a propagandistická činnost. *„Nedostatkem týdeníku je organizátorská činnost ve vztahu k masové tělovýchově, kde sama redakce nejde příkladem k tomu, jak zdokonalit dnešní stav, který je často na stránkách Stadiónu kritizován. ...Do budoucnosti, i když jde o obrázkový týdeník, anebo právě proto, bude třeba se více zaměřovat na organizátorskou a propagandistickou funkci tohoto titulu, a to především*

⁷⁶ Národní archiv. Fond ČÚTI. Rozbor struktury a obsahové problematiky sportovního tisku za leden až říjen 1979.

⁷⁷ Národní archiv. Fond ČÚTI. Hodnocení tělovýchovné a sportovní publicistiky, 1974.

⁷⁸ Národní archiv. Fond FÚTI. Poznatky z obsahového zaměření deníků Československý sport, Šport a týdeník Stadión, 1989.

v zájmu rozvoje tělovýchovy a sportu na masovém základě.“⁷⁹ V období mezi druhou polovinou sedmdesátých let a první polovinou osmdesátých let propagandistických článků výrazně přibývá. A jejich podíl na obsahu je největší za celé období normalizace. To se odráží v hodnocení časopisu z roku 1979, které už vyznívá pro Stadión daleko pozitivněji. „Časopis zlepšil obsahovou skladbu zdůrazňováním tělovýchovy a sportu jako důležitých stránek harmonického rozvoje člověka a jejich chápání v širších souvislostech k aktivní budovatelské práci. Využíval k tomu téměř všech novinářských žánrů, především však reportáží bohatě doplněných přesvědčivou fotografií (jako např. v seriálu ‚Tělovýchova – věc veřejná‘). ...Plnil funkci nejen informátora a propagátora, ale i organizátora, neboť v souladu se závěry XV. sjezdu KSČ vyhlásil cenu Otakara Jandery udělovanou tomu, kdo se velkou měrou zaslouží o sportovní a morální výchovu naší mladé generace ať již jako trenér, cvičitel, vychovatel nebo učitel.“⁸⁰

Ve druhé polovině osmdesátých let patřil Stadión stále mezi bezproblémová periodika. Jeho činnost se však neobešla bez připomínek ze strany FÚTI. Formální publicita ČSTV byla sice rozsahem i grafickou úpravou výrazná, avšak obsahově většinou slavnostní, oficiální a ve skutečnosti nic neříkající s až podbízivým charakterem.⁸¹ Koncem osmdesátých let již Stadión ustupuje od rubriky *Slova k dnešku*. Rubrika *Odras doby* či propagandistické články věnované např. Gustávu Husákovi však v časopise zůstávají.

První informace o listopadovém převratu podává Stadión v čísle 50 ze 12. prosince 1990. Kdy místo rubriky *Glosy ohlasy citace* uveřejňuje článek *Praha na konci podzimu*. V následujícím čísle poté na stejném místě zveřejňuje stanovisko redakce k nově nastalé situaci (viz Příloha č. 1), kde redakce předkládá požadavky, které je nutno co nejdříve splnit. V devadesátých letech již Stadión žádné propagandistické články neobsahuje. Nicméně politika se v prvních několika číslech vyskytuje ve velké míře. V lednovém prvním čísle to je obsáhlý rozhovor s prognostikem Milošem Zemanem nebo reportáž o ochrance Václava Havla. V dalších číslech to jsou články

⁷⁹ *Národní archiv*. Fond ČÚTI. Hodnocení tělovýchovné a sportovní publicistiky, 1974.

⁸⁰ *Národní archiv*. Fond ČÚTI. Rozbor struktury a obsahové problematiky sportovního tisku za leden až říjen 1979.

⁸¹ *Národní archiv*. Fond FÚTI. Poznatky z obsahového zaměření deníků *Československý sport*, *Šport* a týdeníku *Stadión*, 1989.

snažící se vypořádat s minulým režimem a rady, jak je potřeba se zachovat v nové době. Posledním číslem, kde politika dostává větší prostor, je výtisk k ročnímu výročí Sametové revoluce se články *Národ vám to nezapomene* a *Může za to Marx*. Od roku 1991 se časopis více politikou nezabýval.

4.6 Vliv časopisu na své čtenáře

Časopis *Stadión*, jako nejrozšířenější sportovní časopis měl nepopiratelný vliv na své čtenáře. S tímto vlivem kalkulovaly řídicí orgány, které *Stadiónu* zadávaly úkoly rozvíjet tělesnou výchovu a vychovávat mládež k socialismu.

Podle anketového průzkumu z roku 1990,⁸² kterého se zúčastnilo přes 3 000 respondentů, vyplývá, že 76,4 % čtenářů jsou muži a 23,6 % ženy. Dále, že jsou z velké většiny mladí lidé (21,4 % do 15 let, 49,6 % do 25 let a 16 % do 35 let) a velká část z nich je zapojena do tělovýchovy (66,0 % aktivně a 12,6 % pasivně).⁸³ Předpokládáme-li, že složení čtenářské obce časopisu v roce 1990 je víceméně stejné jako v normalizačních dobách, dojdeme k závěru, že hlavní skupina, na kterou časopis působil, byli mladí aktivní sportovci, kteří byli ještě myšlenkově tvární a je velmi pravděpodobné, že mohli být časopisem ovlivňováni. Tím spíše, když se mezi některými čtenáři a jejich oblíbeným časopisem vyvinulo pevné pouto, jak vyplývá z dopisů některých čtenářů, kteří byli ochotni kvůli *Stadiónu* vstávat v časných ranních hodinách, aby již nebyl vyprodáný, nebo kteří ho považovali za součást všeobecné vzdělanosti či dokonce za bibli.⁸⁴

„Vstávám ráno v pět, abych sehnala Stadión, je to jediný solidní časopis, ...“
Eva Haušmanová, Přerov

„Vstával jsem v šest ráno a chodil do stánku kilometr daleko. Teď mám předplatné a Stadión vždy dostanu.“
čtenář z Křupky

„Stadión mám předplacen už dlouho, patří k všeobecné vzdělanosti...“
F. Balý, Klášterec n. O.

”

⁸² *Stadión : Obrazový týdeník*. 24. dubna 1990, roč. 38, č. 16.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Tamtéž.

Stadión je bible.“

J. Kuneš, Praha

Ovlivňování čtenářů ze strany Stadiónu však bylo patrně spíše pozitivního charakteru. Vůči propagandistickým článkům si mnoho čtenářů vyvinulo tzv. „*reflex přehlížení*“ a nevěnovalo jim pozornost. Ale tím, že byl obsah časopisu zaměřen i na regionální úroveň a do časopisu se dostávali i mladí, dosud neznámí talentovaní sportovci, existovala solidní šance, že by se ve Stadiónu mohlo brzy psát i o nich, mladých čtenářích – sportovcích, což byl velmi motivující prvek k jejich sportovnímu úsilí. Dále Stadión díky svému vlivu pomáhal k všeobecnému rozvoji tělovýchovy, za což byl ostatně také několikrát chválen Federálním úřadem.

4.7 Ekonomická situace časopisu

Časopis Stadión patřil po celou dobu normalizace k ekonomicky velmi úspěšným a prosperujícím periodikům. Mezi sportovními časopisy byl jednoznačně nejrozšířenějším. Dlouhodobě patřil mezi tituly, u nichž nebyla plně pokryta poptávka čtenářů. Při počtu 164 000 výtisků jednorázového nákladu pokryl poptávku jen z 82,9 % a patřil mezi časopisy s nejnižším pokrytím poptávky. (viz Příloha č. 2) Ve struktuře periodického tisku ČSSR byla v období normalizace takovýchto titulů s trvale rozebranými náklady více než stovka.⁸⁵

Náklad časopisu se postupně zvyšoval ze 135 000 výtisků v roce 1971 až na 165 000 v roce 1984.⁸⁶ Jeho náklad byl blízký největšímu sportovnímu periodiku, deníku *Československý sport* (185 000 – 1984).⁸⁷ Ostatní sportovní tiskoviny měly náklad daleko nižší. Největší sportovní periodikum na Slovensku, obdoba Stadiónu, týdeník *Štart* vydávaný SÚV ČSZTV vycházel v nákladu 67 000 výtisků (1984). Ještě nižší náklad, 58 500 výtisků (1984) měl slovenský deník *Šport*.⁸⁸ Stadión se vyznačoval také velmi nízkým procentem remitendy (vrácených výtisků) čísla z roku 1980 ukazují

⁸⁵ *Národní archiv*. Fond FÚTI. Vybrané ukazatele periodického tisku, 1982.

⁸⁶ *Národní archiv*. Fond ČÚTI. Rozbor struktury a obsahové problematiky sportovního tisku za leden až říjen 1979.

⁸⁷ *Národní archiv*. Fond FÚTI.

⁸⁸ Tamtéž.

0,17 %, ⁸⁹ Zvonimír Šupich hovoří dokonce o 0,02 % z celkového nákladu. ⁹⁰ Podle vlastního průzkumu *Stadión* zjistil, že jedno číslo se mezi čtenáři minimálně třikrát „obráť“. V osmdesátých letech tak používal časopis na svých propagačních materiálech slogan „*Stadión – čtenářů milión*“.⁹¹

Stadión byl nejvýdělečnějším titulem nakladatelství Olympia, a spolu s *Československým sportem* a týdeníkem *Gól* patřil k jediným periodikům Olympie, které hospodařily se ziskem. Jeho zisk např. v roce 1979 činil 2 274 000 Kčs. Pro porovnání, zisk *Čs. sportu* byl ve stejném roce 1 690 000 Kčs a zisk *Gólu* byl 115 000 Kčs. Dalších deset časopisů vydávaných Olympií hospodařilo v záporných číslech.⁹² Výdělečnost *Stadiónu* nebyla ovlivněna ani přechodem na barevný tisk v roce 1971 se současným zachováním stejné ceny. Zisk *Stadiónu* se oproti předešlému roku snížil o 946 400 Kčs.⁹³ Od roku 1969 byla cena *Stadiónu* Českým cenovým úřadem stanovena na 1,50 Kčs. Její změna přišla až prvním číslem v roce 1973, kdy časopis zdvojnásobil svůj rozsah ze 16-ti na 32 stran barevného tisku. Cena se tímto rozhodnutím také zdvojnásobila. Hodnota 3,- Kčs za výtisk poté zůstala konstantní až do prosince 1989. Nijak ji neovlivnil ani přechod na dražší typ papíru, ani jiné faktory.⁹⁴ Změna ceny nastala až začátkem roku 1990, kdy se zvedla nejdřív na 5,- Kčs a poté v lednu 1991, kdy musela následovat vývoj cen papíru, na 8,90 Kčs za výtisk. Poslední zdražování *Stadiónu* proběhlo v roce 1993, kdy zvedl cenu na 9,90 Kč.

K mimořádným událostem vydával *Stadión* speciální čísla. Mezi tyto události již od roku 1966 pravidelně patřilo např. MS v ledním hokeji. Dále vycházela mimořádná vydání k příležitostem MS ve fotbale, ME ve fotbale, Olympijských her, Spartakiád či důležitých režimních výročí (např. 55. výročí VŘSR a 50. výročí SSSR v roce 1972, 30 let úspěchů československé tělovýchovy v roce 1975, apod.) Každé mimořádné vydání muselo být (včetně ceny a nákladu) vždy schváleno příslušným odborem ČÚTI resp. FÚTI. Pokud s ním nebylo počítáno do ročního plánu, muselo

⁸⁹ *Národní archiv*. Fond FÚTI.

⁹⁰ ŠUPICH, Zvonimír. Úvodník. *Stadión : Obrazový týdeník*. 10. července 1990, roč. 38, č. 27, s. 2.

⁹¹ Tamtéž..

⁹² *Národní archiv*. Fond ČÚTI. Rozbor struktury a obsahové problematiky sportovního tisku za leden až říjen 1979.

⁹³ *Národní archiv*. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 *Stadión*. Nezpracovaný fond.

⁹⁴ Tamtéž.

nakladatelství na jeho vydání čerpat ze svých rezerv papíru.⁹⁵ V roce 1989 se nakladatelství Olympia rozhodlo rozšířit svou nabídku titulů o magazín Stadiónu s názvem „*Sport pro všechny*“. Tento 68 stránkový magazín vyšel v roce 1989 jednou v nákladu 100 000 výtisků, v roce 1990 potom měl vyjít ještě dvakrát pod názvem „*Magazín Stadiónu*“ v nákladu 150 000 výtisků.⁹⁶ Posláním magazínu bylo působit populární formou na veřejnost a získávat další občany k aktivní účasti v nejrůznějších formách tělovýchovy a sportu.⁹⁷ V dalších letech už k jeho vydávání nedošlo.

Distribuci časopisů v Československu zajišťovala od svého založení v padesátých letech *Poštovní novinová služba* (PNS), která vyřizovala předplatné a měla rozsáhlou síť svých stánků (trafik). Podle poptávky také regulovala množství časopisů, které v jednotlivých regionech distribuovala. V prvních letech po Sametové revoluci si PNS udržela monopolní postavení v distribuci tiskovin. Časopis Stadión se s ní v 90. letech dostával do několika sporů, jejichž předmětem bylo nedostatečné pokrytí poptávky ze strany PNS.

Finanční ohodnocení redakce se řídilo příslušností k platovým skupinám. Stadión byl koncem roku 1985 po žádosti ředitele Olympie Karla Zelníčka přeřazen ze IV. platové skupiny do skupiny III.⁹⁸ Mezi důvody přeřazení novinářů do finančně výhodnější skupiny patřilo dlouhodobé podhodnocení novinářů, nutnost jejich udržení v redakcích a možnost získávání nových talentů.⁹⁹ Dále Karel Zelníček dokládá úspěchy samotného Stadiónu: „*Týdeník je mezi čtenáři nesmírně populární, jeho remitenda se pohybuje mezi jednou až dvěma setinami procenta. Stadión je obsahově i žánrově velmi pestrý, práce redakce byla několikrát oceněna, oceňován je i podíl redakce na spartakiádě... Kolektiv redakce si klade za úkol co nejlépe plnit poslání časopisu v oblasti ideově- výchovné, tj. vést čtenáře k výchově socialistického vlastenectví*

⁹⁵ *Národní archiv*. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 Stadión. Nezpracovaný fond.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Výnos federálního ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 28. prosince 1984 čj. 514-13530-3127.

⁹⁹ MARTINKOVÁ, Jana. Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávaný nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc. s. 20.

a upřímného vztahu k budování naší socialistické vlasti.“¹⁰⁰ Počátkem 90. let byl poté časopis ještě jednou přeřazen. Na základě splnění všech podmínek pro přeřazení, stanovené právním předpisem, byl *Stadión* přeřazen do II. platové skupiny.¹⁰¹

V devadesátých letech se *Stadión* dostával do potíží. Jeho prodaný náklad neustále klesal a remitenda stoupala. *Stadiónu* tak byl nuceně snižován tištěný náklad, který ke konci jeho vydávání byl už jen 40 tisíc výtisků. Přitom docházelo k paradoxní situaci, kdy čtenáři psali do redakce, že *Stadión* je prakticky nesehnatelný. Obvykle z důvodů, že je již vyprodán, nebo ho PNS nedodala. To vedlo k ostré reakci Roberta Bakaláře, který vinil PNS, že jedná v zájmu třetí osoby a schválně nedodává *Stadión* do trafik.¹⁰² Neustále se snižující prodaný náklad nakonec vedl nakladatelství Olympia k prodeji titulu. Dne 18. února 1994 tak došlo k smluvnímu převodu vydavatelských práv z Nakladatelství Olympia, a.s. na *Ringier ČR*.¹⁰³ *Ringier* počínaje 22. březnem 1994 vydávání titulu přerušil a k jeho obnovení se již neodhodlal. Po roční lhůtě tak podle tiskového zákona č. 81/1966 Sb., ve znění zákona č. 86/1990 Sb. zanikla platnost registrace a oprávnění vydávat periodický tisk, a *Stadión* tak oficiálně končí.

¹⁰⁰ *Státní ústřední archiv v Praze*. MK ČR E 2894. Žádost o přeřazení časopisů, dopis ředitele Olympie Karla Zelníčka k rukám ředitele III. odboru FÚTI JUDr. Jaroslava Malého ze dne 28.11. 1985. Nezpracovaný fond.

¹⁰¹ *Státní ústřední archiv v Praze*. Fond Ministerstva kultury ČR/ČSR. *Stadión*, dopis z 18.4. 1990, adresovaný nakladatelství Olympia, podepsán PhDr. Jan Křelina, ředitel III. odboru FÚTI

¹⁰² BAKALÁŘ, Robert. Úvodník. *Stadión : Obrazový týdeník*. 2. února 1993, roč. 41, č. 5, s. 2.

Závěr

Časopis *Stadión* byl v období normalizace zdaleka nejrozšířenějším sportovním časopisem v Československu. Vycházel v průměrném nákladu 165 000 výtisků jednou týdně a čtenáře informoval o sportovních událostech z domova i ze zahraničí. Dlouhá léta až do roku 1991 byl vydáván ČÚV ČSTV a vycházel v nakladatelství Olympia, které bylo účelovým nakladatelstvím ČSTV. Od roku 1990 jeho vydavatelská práva přešla přímo na Olympii. *Stadión* měl na trhu sportovních časopisů monopolní postavení, konkurencí mu mohl být pouze slovenský časopis *Štart*. Ze sportovních periodik vycházel ve vyšším nákladu pouze deník *Československý sport* (184 000 výtisků). *Stadión* však byl zdaleka nejvýdělečnějším sportovním periodikem.

Z obsahového hlediska tvořily časopis pravidelné rubriky, sportovní reportáže a seriály na pokračování. Mezi nejznámější rubriky patřila dvojice rubrik *Se lvíčkem na prsou* a *Giganti světového sportu*, které čtenářům nabízely profily domácích reprezentantů, resp. zahraničních sportovních hvězd. Podstatnou část časopisu zabíraly články s politickou tematikou a propagandistické články. Časopis byl kontrolními odbory ČÚTI a FÚTI pravidelně hodnocen jako bezproblémový časopis, který plní agitační, propagandistickou i organizátorskou činnost, a výtek k němu bylo relativně málo a nebyly moc závažné. Časopis měl také vliv na své čtenáře, který uplatňoval především v podpoře všeobecného rozvoje tělovýchovy v Československu.

Redakční obsazení časopisu zůstávalo po dlouhá normalizační léta téměř neměnné. V redakci časopisu se vystřídalo několik významných redaktorů. Mezi ně patřil dlouholetý šéfredaktor Oldřich Žurman, dále Zvonimír Šupich, Milan Macho, Václav Folprecht nebo Robert Bakalář. Do redakce patřili i fotoreportéři Jiří Pekárek, Dalibor Richter, Jaroslav Skála nebo Jiří Koliš.

Podobně neměnný zůstával od poloviny sedmdesátých let také design časopisu i jeho vnitřní struktura. V té zaujímaly důležitou roli sportovní fotografie. Časopis *Stadión* byl totiž obrazovým týdeníkem.

V devadesátých letech se *Stadión* nedokázal zcela adaptovat na nové podmínky na trhu, ani přizpůsobit se potřebám společnosti. *Stadión* se dostával do problémů s distributorem PNS a potýkal se s odlivem čtenářů. Jeho neúnosná finanční situace nakonec vedla nakladatelství Olympia k smluvnímu převodu vydavatelských práv

¹⁰³ *Národní archiv*. Fond Ministerstva školství a kultury ČSR. F65 *Stadión*. Nezpracovaný fond.

na společnost Ringier ČR, ta však s vydáváním časopisu již nezačala a časopis tak posledním číslem z prosince 1993 zaniká.

Během své práce jsem se potýkal s nedostatkem materiálů, musel jsem tak mnohá data čerpat přímo z časopisu a snažit se číst mezi řádky. Velice užitečnými se pro mou práci staly úvodníky v časopise z let 1990 – 1993, ve kterých se občas objevovaly informace přímo související s časopisem. Informace o Stadiónu jsem čerpal také z posledních čísel v každém roce, která byla laděna do silvestrovského hávu a občas podávala důležité informace související se samotným Stadiónem nebo s jeho redakcí.

Oproti svým původním očekáváním jsem zjistil, že ve Stadiónu se vyskytovalo velké množství politických a propagandistických článků. Překvapila mě také vesměs kladná hodnocení ze strany kontrolních úřadů. U tolik populárního časopisu, který se snažil pravidelně a nezaujatě referovat o zahraničních sportovcích i sportovních událostí v kapitalistických zemích, jsem tak kladné hodnocení nečekal. Stadión byl v normalizačních letech čtivým časopisem, z pohledu dnešního konzumenta médií si však troufám tvrdit, že by v dnešní době neobstál.

Summary

The main goal of this thesis was a detailed description of the sport's weekly magazine *Stadión*. The main stress of this thesis was laid on description of the magazine in years 1970 – 1993. It also shortly deals with magazine in times before 1970 and after 1993. The thesis as well introduces Olympia Publishing house which was the publisher of the *Stadión* magazine. The attention of the thesis is laid on position of sport, structure of the media market and cultural and political situation in Czechoslovakia in this time period.

From the results of this thesis we can find out that *Stadión* magazine, which had been created in 1953 as a successor of sport's magazine *Ruch*, was very important sport's periodical in Czechoslovakia. The *Stadión* came out once a week and it was the most expanded and the most profitable sport's magazine. *Stadión* was issued by ČÚV ČSTV in Olympia Publishing house. The contents of the magazine was very rich. The magazine involved periodical sections, sport's reports and periodical series. There were also a number of colorful photos because *Stadión* was created as a picture magazine. In a context of political situation in 70's and 80's, the content of the magazine had to accommodate to the needs of communist party. So there were many of political motivated articles in the magazine. And so the periodical evaluation from the supervising office usually ends up very well for the magazine. However *Stadión* besides political and propagandistic articles brings a lot of articles not only about domestic sports but also about foreign sport's info and foreign sportsmen. Due to this reason *Stadión* became a very popular and many readers felt to be really connected with this magazine. *Stadión* also have had some influence to these readers especially in the way of development a body exercises. After the Velvet revolution *Stadión* didn't manage to adapt to the conditions of market economy and it couldn't satisfy its' readers. So the saleability of magazine was constantly decreased and in 1993 the *Stadión* magazine came to an end.

Prameny a literatura

DUŠEK, Rudolf. *Sport v Československu*. Praha: Olympia, 1983.

HALADA, Jan: *Člověk a kniha. Úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Univerzita Karlova, 1992.

HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949 – 2006*. Praha: Libri, 2007.

JANOVSKÝ, Michal. *Časopis Signál v letech 1965 – 1974*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc.

JERÁBEK, Luboš. *Český a československý fotbal: lexikon osobností a klubů: [1906-2006]*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2007. Dostupné z:
<<http://books.google.cz/books?id=4ErKtwjzyv8C&printsec=frontcover#v=onepage&q=Stadion&f=false>>

JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara: *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003.

KALOUSKOVÁ, Adéla. *Postavení týdeníku Mladý svět v Československu v 70. a 80. letech*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2009. 90 s. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Kolektiv autorů. *Československá spartakiáda 1985*. Praha: Olympia. Bratislava: Šport. 1985.

KŘIVÁNKOVÁ, Alena, VATRÁL, Jozef.: *Dějiny československé žurnalistiky IV. díl (1944 – 1987)*. Praha: Novinář, 1989.

MARTINKOVÁ, Jana. *Sportovní tisk v Československu konce 80. let 20. století (vydávaný nakladatelstvím Olympia) a jeho vlastnické transformace po roce 1989*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, KMS, 2006. 95 s. vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová CSc.

MCQUAIL, Denis: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2002.

O nakladatelství [online]. [cit. 2010-5-1]. Dostupné z:
<<http://www.iolympia.cz/olympia.php?osCsid=dksnwzampg>>

OSVALDOVÁ, Barbora, HALADA, Jan a kol.: *Praktická encyklopedie žurnalistiky*, Praha: Libri, 2007.

OTÁHAL, Milan. *Normalizace 1969-1989 – Příspěvek ke stavu bádání*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2002.

Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ. Praha: SPN, 1972.

ROHLÍKOVÁ, Slavěna. Strana, stát a masmédiá. In: *Manipulátoři*. Praha: FSV UK, 1992.

SUK, Jiří. XXII. Návrat Československa k demokracii. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008.

TŮMA, Oldřich. XX. Poločas rozpadu: Velká krize komunistického režimu. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008.

TŮMA, Oldřich. XXI. Druhá stabilizace komunistického režimu *a cesta k pádu*. In: PÁNEK, Jaroslav. TŮMA, Oldřich, a kol. *Dějiny Českých zemí*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2008.

VAŇOUSKOVÁ, Iva. *Nakladatelství Olympia, a.s. (porovnání období 80. a 90. let)*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. 1999. Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

ZIERIS, Karel F. *Nové základy českého periodického tisku*. Praha: Orbis, 1947.

Archivní prameny

Národní archiv

Fond FÚTI, číslo 159, karton 67

Fond FÚTI, číslo 134, karton 46

Fond FÚTI, kartony 53, 54, 55

Fond ČÚTI, číslo 065, karton 51

Fond ČÚTI, číslo 060, karton 46

Fond ČÚTI, číslo 059, karton 46

Fond Ministerstva školství a kultury ČSR, F65 Stadión (nezpracovaný fond)

Státní ústřední archiv v Praze

Fond Ministerstva kultury ČR/ČSR

Seznam příloh

Příloha č. 1: Opis redakčního stanoviska k polistopadovému vývoji

Příloha č. 2: Vybrané časopisy, u nichž není pokryta poptávka čtenářů (tabulka)

Příloha č. 3: Porovnání titulních stran (obrázek)

Příloha č. 4: Rubriky Stadiónu (obrázek)

Příloha č. 5: Redakce Stadiónu – 1977 (obrázek)

Příloha č. 6: Zánik platnosti registrace a oprávnění vydávat periodický tisk (obrázek)

Přílohy

Příloha č. 1: Opis redakčního stanoviska k polistopadovému vývoji

NAŠE STANOVISKO

Redakční kolektiv týdeníku Stadión, členové Československého svazu novinářů se sešli, protože vedení ČSN neprojevilo vůbec žádný postoj ke společenským změnám v listopadu 1989. Vyjádřili svou nedůvěru ve složení předsednictva ÚV ČSSN zvoleného 26. 11. 1989 i předsednictva nově zvoleného ÚV ČSN. Naším základním požadavkem je urychlené svolání sjezdu – nejdříve ČSN a teprve potom ČSSN (bude-li v té době ještě existovat). Z voleb na sjezdu by mělo vzejít nové předsednictvo ČSN, následně ČSSN. Stávajícímu předsednictvu jsme předložili tyto další požadavky, k jejich řešení by podle našeho názoru mělo přistoupit okamžitě.

- 1) Urychleně se zasadit o rehabilitaci těch novinářů, kterým bylo z politických důvodů zabráněno pracovat po roce 1969 ve sdělovacích prostředcích.
- 2) Kooptovat ještě do stávajícího předsednictva ÚV ČSSN stejně tak jako do ÚV ČSN i redaktory sportovního tisku. Podílejí se na práci všech novinářů významnějším dílem než odráží jejich zastoupení ve vedení svazů.
- 3) Stáhnout novelu paragrafu 8 zákona o periodickém tisku
- 4) Urychleně vypracovat nový zákon o periodickém tisku a veřejné informovanosti. Předložit jeho návrh k diskusi nejen novinářům, ale široké veřejnosti.
- 5) Podpořit vydávání nezávislých periodik.
- 6) Odstranit centrální řízení tisku ve všech formách.
- 7) Odstranit kategorizaci tisku a obsazování vedoucích míst v redakcích na základě nomenklatury.
- 8) Odstranit čl. 2 z prohlášení nově zvoleného ÚV ČSSN
- 9) Zrušit FÚTI a některé jeho nezbytné funkce převést buď na ČSSN nebo na příslušná ministerstva

Doba dnes plyne rychle. Některé požadavky již byly splněny, o jiné se musíme zasazovat nadále. Žádáme své kolegy ze všech redakcí, aby tyto požadavky podpořili, jestliže tak již neučinili. Zároveň se domníváme, že existence tří předsednictev ČSSN, ČSN a SSN již není funkční a zasazujeme se o vytvoření nových předsednictev ČSN a SSN, jejichž reprezentanti budou tvořit i předsednictvo zastřešující celostátní organizaci.

V Praze 30. 11. 1989

Příloha č. 2: Vybrané časopisy, u nichž není pokryta poptávka čtenářů (tabulka)

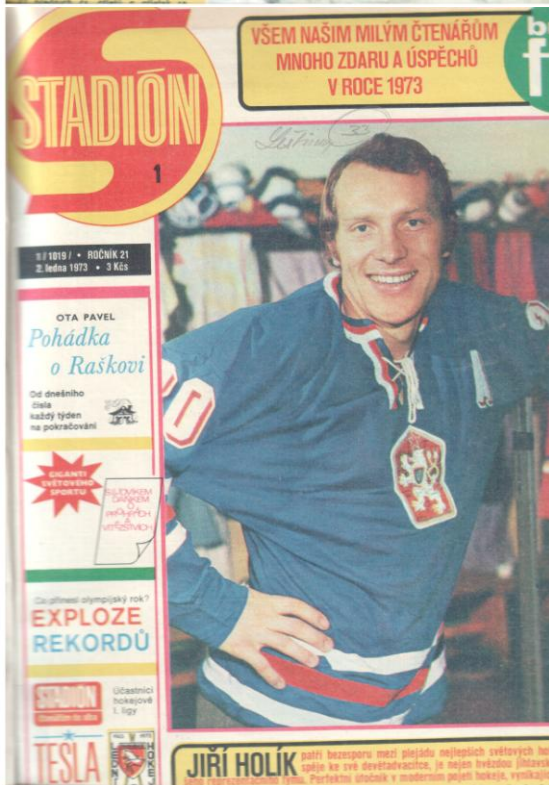
Vybrané časopisy, u nichž není pokryta poptávka čtenářů (1982)		
Název časopisu	Jednorázový náklad ve výtiscích	Procento pokrytí poptávky
ABC mladých techniků a přírodovědců	230 000	76,5
Československá televize	480 000	88,0
Domov	71 500	87,7
Gól	57 000	70,7
Květy	380 000	88,2
Línia	35 000	63,1
Mladý svět	470 000	85,8
Praktická žena	242 000	76,9
Signál	214 000	87,9
Stadión	164 000	82,9
100+1 zahraničních zajímavostí	107 200	77,0
Vlasta	820 000	94,7
Zahrádkář	220 000	80,6
Život	185 000	87,4

Příloha č. 3: Porovnání titulních stran (obrázku)

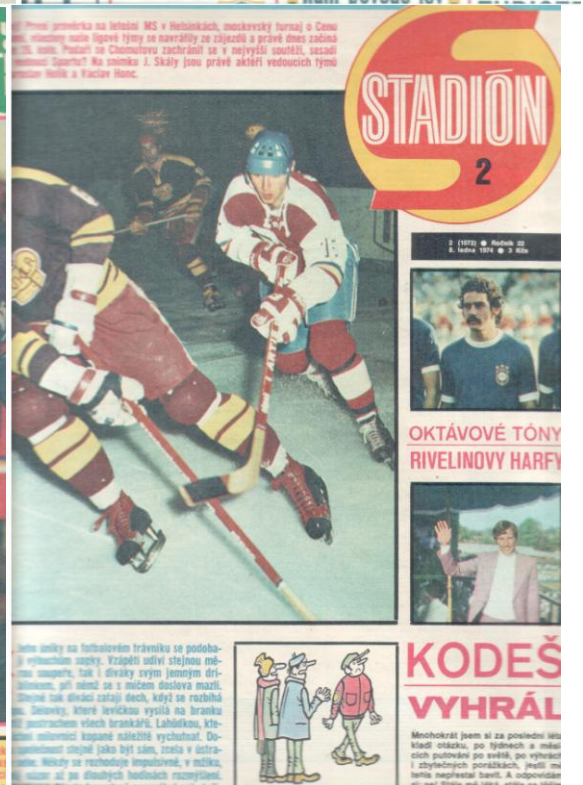
Nejednotnost titulních stran v roce 1970

Titulní strany v roce 1972

Titulní strana v roce 1973

Titulní strana v roce 1974

Titulní strany v 90. letech

leden 1990

srpen 1990

červenec 1991

prosinec 1993 (poslední číslo Stadiónu)

Příloha č. 4: Rubriky Stadiónu (obrázek)

Giganti světového sportu

Se lvíčkem na prsou

Speciálně pro STADIÓN DRAGO MAROVIĆ, Sportske Novosti

GIGANTI SVĚTOVÉHO SPORTU

MEJLEPSI V HISTORII

Samky RADICA MLADENOVIC

Mále třicetileté město Pala, ležící až na severu Jadričského moře, se může pochlubit třemi momentálními, překrásnou starožitnou Arénou, svétovým ložnicí Ujanič... a dvojnásobným mistrem Evropy a olympijským vítězem v boxu Mate Parloven...

olympijského vítěze a šesta- venkrát poradí nedávno v Be- gradu. Dvojice boxerských mistrů Evropy, Mate Parlovič a tak je- ště mladší, bývalý mistr světa v vážecké historii, socialistický Ju- rgen Prohorič, jsou nejvyššími ho- jovanými v tomto městečku.

A přesto box není jediným Parloveným zájmem.

„Pochopil jsem, že se stává sportovní záležitost, ale se zá- jmem jsem se zabýval jen v období, kdy jsem se připravoval na zápas, a na ostatní věci jsem ne- myslel.“

„Když odpovím, jak jsem se při- pravoval, tak bych řekl, že jsem se připravoval jako každý jiný, ale s tím, že jsem se připravoval na zápas, a na ostatní věci jsem ne- myslel.“

„Když odpovím, jak jsem se při- pravoval, tak bych řekl, že jsem se připravoval jako každý jiný, ale s tím, že jsem se připravoval na zápas, a na ostatní věci jsem ne- myslel.“

Se lvíčkem na prsou

JAN POLEŠŤVSKÝ

PODEKOVÁNÍ

Při patření na Jan Polišťvskýho, který se v posledních letech stal jedním z nejznámějších českých sportovců, je těžké uvěřit, že se jedná o člověka, který se v dětství věnoval pouze fotbalu. Jeho cesta ke sportovnímu úspěchu byla plná překážek a bojů. Jan Polišťvský se narodil v roce 1968 v Praze, Do- mošovicích. Jeho rodiče byli učitelé, a Jan se od dětství věnoval fotbalu. Jeho talenty byly brzy rozpoznány a Jan se stal členem mládežnické reprezentace. Jeho cesta ke sportovnímu úspěchu byla plná překážek a bojů. Jan Polišťvský se narodil v roce 1968 v Praze, Do- mošovicích. Jeho rodiče byli učitelé, a Jan se od dětství věnoval fotbalu. Jeho talenty byly brzy rozpoznány a Jan se stal členem mládežnické reprezentace.

JISTÁ EXISTENCE

Jan Polišťvský je člověk, který se v posledních letech stal jedním z nejznámějších českých sportovců. Jeho cesta ke sportovnímu úspěchu byla plná překážek a bojů. Jan Polišťvský se narodil v roce 1968 v Praze, Do- mošovicích. Jeho rodiče byli učitelé, a Jan se od dětství věnoval fotbalu. Jeho talenty byly brzy rozpoznány a Jan se stal členem mládežnické reprezentace.

GLOSÝ OHLASY CITACE

Mistrovství světa ukázalo Mexiko jako zemi pořádku, klidu a dobré organizace. Měli bychom uspořádat šampionát zase v roce 1994.

GUILLERMO CANEDO, předseda organizačního výboru

Adiós, Pique!

Je libo úsměv?

150 lahví šampaňského

„Dvojka“ Valdano

Brazílie mistrem světa

Chytrá reklama

Zpřevržený gol

Ach, ti rozhodčí!

Mokrá tiskovka

STADIÓN čtenářům do alba

REAL

Stadión

Glosy ohlasy citace

Stadión čtenářům do alba

Příloha č. 5: Redakce Stadiónu – 1977 (obrázek)

T° J E STADIÓN

Tým sportovního obrovského týdeníku

Vpředtím: Jaro Dušar (křídlo), Miloš Kratochvíl (redaktor), Jiří Lázník (redaktor), Karel Černý (ředitel), Jiří Pešek (šéfredaktor), Oldřich Zeman (šéfredaktor), Václav Fajstava (redaktor), Jiří Matušinský (ředitel), Jan Vaněk (redaktor), Jaroslav Škita (šéfredaktor), Jiří Fajstava (šéfredaktor), stádo (stádo) Miloš Město (redaktor), Ivan Horavský (redaktor), Václav Váner (ředitel), Miroslav Hantáček (redaktor), Eva Kratochvílová (redaktor), Michael Lohmeyer (redaktor), Richard Kasperák (redaktor), Jitka Jarošová (redaktor), Erika Jarošová (šéfredaktorka předsednice redakce), Jaroslav Štorek (ředitel), Robert Bakala (redaktor), Oldřich Masner (ředitel).

První číslo Stadiónu vyšlo v roce 1953. Ať se vám líbí nebo ne, je to tak, hmot se s tím nemá. První ráno do stroje padla v Jindřišské ulici, pak se tým stěhoval s psacím soustrojím i spolu s černošskými nakladateli Olympia v Klimentínské ulici. Stejně jako stadión i tento byl technickým pokrokem leti známě přestavován. Z černobílého šachmatistického časopisu týdeníku se stal přes barevný šachmatistický týdeník (1971) barevným dvojtříčetistickým týdeníkem (1973). Sestava týmu se měnila, jak čas nemilosrdně přerazoval aktivity z juniorské kategorie seniorskou do veteránské. Tak už to byla v každém týmu. Ale jedno vždycky zůstávalo stejné – kolektivní pojetí. A takový spolek prezentoval se tím, jak je možné sklízet potlesk, vyrazovat se chybami a dokazovat sportovní veřejnosti, že bez ohledu na věkovou průměr, pulsuje v žilách týmu mladá krev.

Příloha č. 6: Zánik platnosti registrace a oprávnění vydávat periodický tisk (obrázek)

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY
Valdštejnské nám. č. 4, 118 11 Praha 1

RINGIER ČR, a.s.
Domažlická 11
130 00 Praha 3

VÁŠ DOPIS ZNAČKY / ZE DNE NAŠE ZNAČKA VYŽÍVÁ / LINKA PRAHA
3877/95 PhDr. E. Šípková / 5132259 22.3.1995

VĚC Zánik platnosti registrace a oprávnění vydávat periodický tisk

Obracíme se na Vás jako na vydavatele periodického tisku s názvem: **Stadión** (poslední povinný výtisk č. 52/1993, přerušeni vydávání oficiálně oznámeno k 22.3.1994)

zaregistrovaného na MK ČR podle tiskového zákona č. 81/1966 Sb., ve znění zákona č. 86/1990 Sb., pod registrační zn.: F 65 , ze dne: 27.9.1967 ,

a to za zákonem stanovených podmínek pro vydávání periodického tisku s tím, že podle § 8 tohoto zákona registrace pozbude platnosti a oprávnění vydávat periodický tisk zanikne,

a) nebude-li vydávání periodického tisku zahájeno do jednoho roku po provedené registraci,
b) bude-li přerušeno vydávání novin na dobu delší šesti měsíců a časopisu nebo jiné periodické tiskoviny na dobu delší jednoho roku.

Ministerstvo kultury ČR, dle zákona ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSR, ve znění pozdějších předpisů, a to jako věcně příslušný orgán státní správy, je zároveň povinno sledovat, jsou-li ze strany vydavatele plněny tyto povinnosti.

Ke kontrole MK ČR využívá zasílaných povinných výtisků periodického tisku (vyhl. MŠK č.140/1964 Sb.), ale také upozornění, podnětů a dalších poznatků, buď přímo získaných nebo postoupených mu jako správnímu orgánu.

TELEFON	BAKOVNÍ SPOJENÍ	IČO	DÁLNOPIŠ
513 11 11	3424 - 001 / 0710	023 671	122 317
	SBCS Praha 1		